

500

525/vi

A NYIREGYHÁZI ÁG. HITV. EVANG.

HATOSZTÁLYU GYMNASIUM

XXII-ik

ÉRTESITŐJE

AZ 1885—86-dik ISKOLAI ÉVRŐL.

Nyiregyházi  
Állami Levéltár

KÖZLI :

MARTINYI JÓZSEF,  
IGAZGATÓ.



NYIREGYHÁZA,  
NYOMATOTT JÓBA ELEK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN  
1886.



A NYIREGYHÁZI ÁG. HITV. EVANG.

HATOSZTÁLYU GYMNASIUM

XXII-ik

ÉRTESITŐJE

AZ 1885—86-dik ISKOLAI ÉVRŐL.

---

KÖZLI :

MARTINYI JÓZSEF,  
IGAZGATÓ.



NYIREGYHÁZA,  
NYOMATOTT JÓBA ELEK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1886.





## I.

**K o r m á n y z a t.**

A gymnasium élén Nyiregyháza városának 1861. évi okt. hó 29-kén kelt alapító-levele szerint, a hegyaljai ágost. ev. egyházmegye világi felügyelőjének hármaskijelölése folytán, a helybeli ág. ev. egyház presbyteriuma által 6 évre választott 12 tagból álló iskolai tanács áll.

A választott iskolai tanácsosokon kívül hivatalból tagjai a gymnasiumi tanácsnak az egyház mindkét lelkésze, úgyszintén az egyházi felügyelő, mint az egyház tulajdonjogának kifejezői, nemkülönben az intézet tisztviselői s a tanári kar.

**Gymnasiumi felügyelő:**

**Palánszky Sámuel.**

**A gymnasiumi tanács tagjai:**

**Bartholomaeidesz János** lelkész-főesperes, **Farbaky József** lelkész, **Barzó János**, **Bencs László**, **Déri Károly**, **Jánoszy András**, **Kerekréthy Miklós**, **Májerszky Béla**, **dr. Meskó Pál** egyházi felügyelő, **dr. Meskó László**, **Nádasi Mihály**, **Sexty Gyula**, **Somogyi Gyula**, **Szopkó Alfréd** gymn. pénztáros, **Zomborszky János**, a gymnasiumi rendes tanárok.

**A gymnasiumi tanács jegyzője:**

**Leffler Sámuel** tanár.

## II.

**Adatok a gymnasium ez évi történetéhez.**

A tiszai ágost. ev. egyházkerület „Rendezetének“ határozatai értelmében még a múlt év május 30-án a gymnasium iskolai tanácsa, Palánszky Sámuel felügyelő úr elnöklete alatt, egy, az egyháztanács elnöksége, a gymn. tanári kar, a népiskolai igazgatótanító, gymn. pénztárnok, továbbá Bencs László, Kerekréthy Miklós, Májerszky Béla, dr. Meskó László, Sexty Gyula iskolai tanácsos urakból álló bizottságot küldött ki azzal az utasítással, hogy javaslatot készítsen arra nézve, hogy mi módon és micsoda hatás és jogkörrel volna szervezendő először a gymnasiumunk kebelében eddig nem ismert pártfogósági közgyűlés, másodsor maga az iskolai tanács; utasított továbbá e bizottság oly javaslattételre, mely szabályozná az igazgató tanári állást, nemkülönben a tanárok viszonyát, szemben az új iskolatanácscsal; elrendelvé már megelőzőleg az egyháztanács a gymnasiumi és népiskolai tanács elkülönítését. A bizottság elkészülvén javaslattával, júliushó 18-án tartott gymn. tanácsülésben terjesztette elő munkálatát. E munkálat megállapítja viszonyainkra való tekintettel,

- a) a pártfogósági közgyűlés fogalmát és hatáskörét;
- b) szól, a gymnasiumi iskolatanácsról;
- c) szabályozza a gymn. igazgató tanár állását és megválasztásának módját, s
- d) körvonalozza a népiskolai szék jogkörét.

Az iskolai tanács érdemleges tárgyalás után megállapodásra jutván, határozatairól értesítette a felettes egyháztanácsot; kérvén a javaslatoknak jogerőre való emelését.



Az egyháztanács hasonlóan tárgyalván az iskolánk kormányzatát újra szervező ezen munkálatot, 1885. évi júliushó 26-án tartott ülésében véglegesen s következőleg állapította meg.

I.

a gymnasiumi pártfogósági közgyűlés fogalmát és hatáskörét:

1. A rendezet 295. §-a szerint a pártfogósági közgyűlést alkotják a tanintézetet alapított, vagy azt anyagilag és szellemileg gyámolító evang. vallásu testületek és egyének, az intézet tanáraival együtt. A menyinyiben ezen értelmezés szerint nálunk még az alapítványlevél erre vonatkozó rendelkezései is kellő tiszteletben tartandók, a pártfogósági közgyűlés alatt az egész presbyterium, a gymnasiumi iskolatanács és a tanári kar együttesen értendő; melynek elnöke, ha jelen van, az egyházi felügyelő, akadályoztatása esetén a gymnasiumi felügyelő s esetleg helyettese.

2. Hatásköre, illetőleg teendői a „Rendezet“ 296. §-ának „a“ pontja alatt foglalvák, u. m. a helybeli alapító levél szerint választja az iskolatanácsot és a fegyelmi bizottságot, valamint az intézet tanárait. Az intézet tisztviselőit azonban, beleértve az igazgatót is, az alapítványlevél 2-ik pontja értelmében az iskolatanács választja.

Az iskolatanács saját kebeléből 3 évre helyettes gymnasiumi felügyelőt választ, ki a felügyelő akadályoztatása esetén ennek teendőit végzi.

3. A közgyűlés teendői gyanánt, a „Rendezet“ 296. §-ában megállapított egyéb teendők, helyi körülményeink, főleg pedig az alapítólevél szerint, az iskolatanácsot illetik.

II.

A gymnasiumi iskolatanács jogkörét illetőleg következőleg határozott:

1. A gymnasiumi iskolatanács tagjainak száma, megválasztásának módja, amenyiben ez az alapítólevél 2-dik és 8-ik pontjaiban foglalt rendelkezésen nyugszik, marad az eddigi.

2. Teendői mindazok, melyek a „Rendezet“ 296. §-ában a b) ponttól h)-ig, és a 298. §-ban a) b) c) d) pontok alatt fog-

laltatnak; nevezetesen: örködik a tanoda jogai felett, kezeli s lehetőleg gyarapítja annak vagyonát, s ennél fogva egyszersmind számadást vesz az intézet vagyonát közvetlenül kezelő tisztviselőktől.

Tanácskozik és határoz az iskolának felszerelése, netaláni építkezések, javítások s egyéb szükséges teendők felett;

az iskola autonom jogai felett örködik;

képviselőket küld a felsőbb egyházi közgyűlésekre s ezeket utasítással látja el;

szavaz a felsőbb egyházi tisztviselők választásánál;

megállapítja a tanulók által teljesítendő fizetéseket s az egyetemes gyűlés idevágó határozatai alapján megalkotja a részletes iskolai törvényeket;

érintkezik a felsőbb egyházi hatóságokkal.

3. A mostani közös iskolatanács választott tagjai a mandatum lejártáig fogják alkotni a gymnasiumi tanácsot.

4. Elnöke a gymnasiumi felügyelő, a „Rendezet“ 297. §-a szerint, esetleg a helyettes gymn. felügyelő.

a) Az egyház mindkét lelkésze, ugyszintén az egyház mindenkori felügyelője, mint az egyház tulajdon jogának kifejezői, tagjai lesznek az iskola tanácsnak.

b) Tagjai ezenkívül 12 tanácsos, kiket a pártfogósági közgyűlés 6 évre választ; a gymnasium tanárai, kik azonban az őket személyesen érdeklő ügyek tárgyalásában részt nem vehetnek, s az intézet tisztviselői.

III.

Az igazgatótanárra vonatkozólag következő intézkedés történt:

1. A gymnasiumi igazgatót, az alapítványlevél 2-ik pontja szerint, választja az iskolai tanács.

2. Az igazgató az intézet rendes tanárainak sorából 3 évre, titkos szavazattal, választatik.

3. Az évi igazgatói jövedelemből  $\frac{2}{6}$  rész az arra híványaik szerint jogositott 2 tanár (Kovács János és Martinyi József) részére levonotván; a többi  $\frac{4}{6}$  rész, egyenlő arányban, a gymna-



sium jelenlegi s jövőben alkalmazandó rendes tanárai között osztatik fel. Ez utóbbiak azonban csak akkor részesülnek az igazgatói jövedelem élvezetében, ha gymnasiumunkban már legalább 3 éven át mint rendes tanárok működtek.

4. Az igazgató évenként 100 frt tisztelet díjat kap fáradságáért az intézet pénztárából, mely felosztás tárgyát nem képezi.

Ujból szerveztetvén a gymnasium élén álló pártfogósági közgyűlés, de különösen a gymnasiumi iskolatanács hatás és jogköre, ez utóbbi testület magát, az 1885. évi juliushó 28-án tartott ülésben, a „Rendezet“ alapján, ujból szervezettnek s megalakultnak jelentvén ki, eddigi tisztviselőit, működési körükben ujra megerősíté; de elfogadá Leffler Sámuel tanárnak, mint választott isk. tanácsosnak, lemondását; miután neki ezentul, mint minden rendes tanárnak, szólás és szavazati joga hivatalánál fogva van; elfogadá továbbá Farbaky József egyházunk lelkészének a 12 év óta általa betöltött elnöki székből való leköszönését, amenynyiben sem az alapítólevél, sem a „Rendezet“ a középiskolák élén nem ismeri a „kettős“ elnökséget.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a nagytiszteletű lelkész ur gymnasiumunk és annak fejlesztése iránt mindig odaadó szeretettel viselteték; ha tudjuk, hogy akkor, amidőn ő helyét mint az iskolatanácsnak lelkészelnöke elfoglalta, gymnasiumunk még csak 4 osztályú volt s az új épület megszerzése által adósságai valának; ha tekintetbe vesszük, hogy azon 12 év alatt, míg ő az elnöki székből ült, nemcsak megszabadult iskolánk anyagi terheitől, de két osztálylyal megszorodva, tanerőkben erősödve s növendékekkel megtelve, a virágzás elismerésre méltó fokára emelkedett; ha végül figyelmen kívül nem hagyjuk azt, hogy az államsegély elnyerése, s ezáltal gymnasiumunknak teljes gymnasiummá történő fejlesztésében kiváló érdeklődést s buzgalmat fejtett ki és folyton fejt ki: lehetetlen, hogy távozó elnökünktől, hálás szívvvel ne váljunk el; kérvén őt, hogy mint a gymnasiumi tanácsnak tagja, szeretetét, támogatását, tanácsát iskolánk érdekében nyilvánítani ezután is méltóztassék!

Ugyanazon gyűlés alkalmával, az iskolakormányzására vonatkozó s az egyháztanács által megerősített s fentebb közölt javas-

lat alapján, 3 évre betöltetett a gymnasiumi igazgatótanári állás. E hivatalra titkos szavazattal, Martinyi József választatott meg.

Igazgató, hivatkozással a középiskolai törvény, s az ágost. cv. egyházegyetem által elfogadott s kötelezővé vált gymnasialis tantervre, a törvény által megszabott tanári létszámra, s arra, hogy az állami felügyelet, a tankerületi főigazgatói intézmény felállításával, a legteljesebb szigorral eszközöltetik; — állásából kifolyó első kötelességének tartotta felhívni a kormányzó gymnasiumi tanácsot, miszerint intézkedni méltóztassék, hogy a már legközelebb megnyitandó tanévre egy új tanerővel szaporodva, kezdhesse meg a tanári testület működését. A gymn. tanács a felhozott nyomós indító okok alapján, egy új tanár meghívásának szükségét átlátván, — időközben a tanári testület is beterjesztette javaslatát, mely szerint az új tanár a latin-magyar tanszékre lenne meghívandó, — kihirdette a latin-magyar tanszékre a pályázatot. Amennyiben pedig az új tanszék betöltése, habár segéd-tanár által is, a pénztár nagyobb mérvű megterhelését vonta maga után, melyet az meg nem bír vala, elhatározott, hogy az új tanár fizetésének fedezésére, a négy alsóbb osztályban, a tandíjat vallásfelekezeti különbség nélkül, 5 frttal felemelteti. A pályázat kihirdettétvén, illetőleg a pályázati határidő lejártával, az iskolai tanács az 1885. év augusztushó 30-án tartott gyűlésben, az 1885—6-ik tanévre betöltendő segéd-tanári állásra Jancsó Géza Dezső urat választotta meg egyhangulag.

Megerősödve a tanári testület, szükségessé vált, hogy a gymnasiumban előadandó tárgyak most már 7 tanár között osztassanak fel. E felosztása a tantárgyaknak aug. hó 27-én tartott tanári értekezletben történt meg. E felosztásnál különös tekintettel volt a tanári testület az ifjuság és iskolánk jóhírnevére, arra, hogy a tárgyak szakszerűleg csoportosittassanak, hogy az egyes tanárok vagy azon tantárgyakat kapják, a melyekre képesítettésük szól, vagy azokat, a melyeknek kezelésére, a hosszas tanári működés az illető tanárt feltétlenül jogosította. Amennyiben pedig már a múlt tanévben elfogadottnak mondatott ki az állami tanterv s annak keresztül vitele tanintézetünkben már tavaly részben eszközöltetett; utasítottak az egyes tanárok a tananyag-



nak oly mérvben és módon való felölelésére, a mint azt az átmeneti tanterv és a hozzá kiadott utasítások rendelik. Ez intézkedések eredménye volt aztán, hogy a történelemből az V-ik osztályban is tanított a történelemnek középkori része; de a VI-ikban is. Ugyancsak ezért fordul elő az ásványtan a IV. osztályban éppen úgy, mint az V-ik osztályban; a VI-ban pedig az állattan mellett azért vétetett át a növénytan is. Az átmeneti tanterv folyománya végül az is, hogy a III-ik osztálynak mennyiség-tananyaga mintegy ismétléskép előfordul a IV-ik osztály mennyiség-tani pensumában.

Mint hogy pedig 7 tanár mellett is átlag 21 óra jutott egy tanárra, belátható, hogy mennyire indokolt és időszerű volt a hetedik tanár meghívása.

Az augusztushó 27-én tartott tanári értekezleten a tanári testület a segéd-tanár tekintélyét az ifjuság előtt lehetőleg emelni óhajtván, elhatározta, a gymnasiumi tanács jóváhagyása után hogy az I-ső osztály osztály-főnökségét a segéd-tanárra ruházza. Leffler Sámuel kartársra pedig, ki eddig az I-ső osztály-főnökségét viselte, a VI-ik osztály vezetését bízta; a mennyiben az igazgató mint osztálytanár szerepelni megszűnt.

A tanárok együtt, a tantárgyak felosztva, a leczkerend megállapítva kezdődtek meg augusztushó 31-én a felvételi-, pótló és javító vizsgák s eszközöltetett a beiratás, hogy szept. 3-án a tanítás vegye kezdetét.

Beiratkozott tanintézetünkbe összesen 207 tanuló; ezek között nyilvános volt 187, magántanuló 20. Vallásra nézve: ág. ev. volt 55, helv. hitv. 41, rk. 42, gk. 2, izraelita 67. Ezek közül haladó volt 196, ismételte az osztályt 11; anyanyelvre nézve magyar volt 200, német 7, a magyarnyelvet azonban minden tanuló kivétel nélkül beszélte. A tanulók származási helyét tekintve, Nyiregyháza városabeli volt 108, szabolcsmegyei 53; 45 tanuló 17 különböző megyéből való, míg 1 felső-ausztriai vala.

Tanítványaink szülei, polgári állásuk szerint, következőleg sorozhatók: értelmiségi: 36, önálló őstermelők, bérlők: 40, kereskedők: 44, iparosok: 34, községi vagy állami tisztviselők: 36, magántisztviselők: 14, személyes szolgálatot tevők: 3.

Év közben kimaradt 10 tanuló, 1 kizáratott, 1 meghalt. Maradt az év végén 195.

Összehasonlítva az idej létszámot a múlt évvel, daczára annak, hogy a III-ik osztály növendékei tizzel szaporodtak, 25 főnyi az apadás. Ez apadás mellett is azonban iskolánk egyike az ország legnépesebb VI. osztályu gymnasiumainak; sőt akárhány teljes gymnasium van, mely a tanulók létszámát tekintve jóval alább áll iskolánknál.

A beiratások befejeztével, Farbaky József lelkész úrnak és a tanári testületnek jelenlétében, szokott ünnepélyességgel, olvastattak fel és magyaráztattak meg szept. hó 17-én az iskolai fegyelmi szabályok; mely alkalommal az igazgató tartott alkalmi beszédet. És ha megróváskép emlitem, hogy egy II-ik osztályba járó tanulót, tanuló-társán elkövetett súlyos testi sértés miatt, a tanári testület javaslatára, tanintézetünk köréből kizárt az iskolaszék mint fegyelmi bíróság: tanodánk ifjusága kifogástalan magaviseletet tanusított, s néhány hanyag tanuló kivételével, dicséretes igyekezettel törekedett kötelességének megfelelni. Áhítatos buzgalommal vett részt az istentiszteletekben, s járult az úr asztalához áldozó csütörtökön, a tanári testület vezetése mellett. Ez alkalommal Leffler Sámuel tanár, mint felszentelt lelkész, végezte a szertartást s magyarázta meg alkalmi beszédében a szent cselekvény becsét s fontosságát.

Tanítványaink egészségi állapota éppen úgy, mint a tanár-testületé, kielégítő volt, daczára annak, hogy 12 nehezebb betegségi eset fordult elő, melynek egyike halállal végződött. Hunyady István I. osztályu tanuló ugyanis, agy-gyuladásban megbetegedvén, januárhó 2-án kiszenvedett, s gyászoló szülei bánatára 4-én eltemetett. Tanuló társai, a tanárok vezetése mellett, testületileg kísérték ki a korán elköltözöttet a temetőbe s tettek sirjára koszorút.

Hunyady István tanulón kívül volt iskolánknak más halottja is. E tanév folyamán temettük el ugyanis Zajác Zózsefet a gymnasiumi tanácsnak egyik legrégebbi tagját. Emlékét a megboldogultnak jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta az iskolai tanács, én békét és nyugalmat kívánok poraira! A megboldogultnak helyére iskolai tanácsosul Zomborszky János úr választatott meg.



Az ifjuság további haladhatására és kiképzetésére nézve jelentékeny befolyásu intézkedése volt az a kormányzó gymnasiumi testületnek, hogy az, tekintetbe véve az állami, nemkülönben valamenyi egyházkerületünkben létező gymnasium által követett időbeosztást, mely szerint a téli félévi szigorlatok már a mult években sem tartattak meg; — tekintetbe véve továbbá az egyetemes tanügyi bizottságnak a téli szigorlatokat mellőzni kívánó határozatát, melyet az egyetemes egyházi gyűlés, az 1884 évi jegyzőkönyv 59 pontja szerint, törvényerőre emelt: a tanári kar indítványára határozatilag kimondotta, hogy a téli szigorlatokat, már a folyó iskolai évben, tanintézetünkben is beszünteti, s a helyett az iskolai évet harmadokra osztja fel; s egyuttal megbizta az igazgatót, hogy „Értesítők“ kinyomatásáról gondoskodik, s eszközölje, hogy a szülők, minden harmad végén értesítsenek fiaik előhaladásáról, amit azok meg is tettek. Az iskolai tanácsnak fentebb közölt határozata alapján téli szigorlatok tanintézetünkben nem tartattak, hanem csakis a tanév végén junius 17—24-ig tettek szigorú vizsgálatot a tanulók az egész évi tananyagból.

Márcziushó 26-án érkezett körünkbe nagyságos Bekési Gyula királyi tanácsos tankerületi főigazgató úr, hogy mint az 1885/6-dik tanévre kinevezett kormányképviselő, a fő felügyeleti jogot gyakorolja. Az igazgató és többször a gymnasiumi felügyelő úr kíséretében minden osztályt két ízben látogatott meg a főigazgató ur, s hallgatta végig a tanulók feleleteit s kísérte figyelemmel az egyes tanárok előadását; s megvizsgálván a tanulók írásbeli házi dolgozatait, a hivatalos látogatást befejező értekezleten kegyes volt a látottak és hallottak felett megelégedését kijelenteni.

*A tanulók öntevékenysége.*

A tanulók öntevékenységének fejlesztésére két intézmény állott fenn ez idén iskolánkban: a „Magyar önképző kör“ és a „Dalkör.“

Az önképző körnek e tanévben is Leffler Sámuel volt az elnöke. A kör hetenként egyszer tartotta ülését, mely alkalommal a tagok szavaltak, beadott írásbeli dolgozataikat bírálták

meg, s jelesen magyar írók műveiből kivonatokat készítettek. Könyvtárát a kör ez évben 79 frt 33 krajczár értékű művel, 42 kötetben szaporította, könyvkötésre pedig 9 frt 75 krt. fordított. Ezen kívül 2 frtot szavazott meg a Győrött felállítandó Kisfaludy szoborra. A könyvtár jelenleg 232 művet tartalmaz, 260 kötetben. Működését a kör juniushó 5-én megtartott zárgyűlésen fejezte be, mely alkalommal verseny szavalat tartatott. A 7 jelentkező közül az első díjat Molnár Gusztáv, a másodikat Szesztay László, mindketten VI-ik osztályu tanulók nyerték.

A dalkör Nagy Lajos énektanár vezetése alatt állott, hetenként 2 órában gyakorolták tagjai magokat, annyiban, amennyiben a hangváltozáson átesett III, IV, V, VI, osz. tanulók között az egyes szólamok aránylagos beosztása tekintetbe vételével, 22 taggal férfikar volt szervezhető. A dalkör ez évben nyilvánosan egyszer lépett fel, az igazgató névestélyén.

A tanítványok öntevékenységről lévén szó, itt említendő meg, hogy Mészáros Ferencz tanár heti 2 órában a gyorsírást díjtalanul tanította. A levelező gyorsírási tanfolyamban részt vett tanulók száma 20.

A francia nyelvet, mint nem kötelező tantárgyat, Chotvács Ágost adta elő heti 2 órában; mérsékelt havi díj fizetése mellett; még pedig a szülők határozott kívánsága szerint a német nyelvvel kapcsolatban, hogy így a tanulóknak mindkét nyelv elsajátítására alkalom adassék. Tanítványainak száma 28 volt.

Zene órát különböző mesterektől 30 tanuló vett.

*Fillegyűlés, gyűjtések.*

A szegényebb tanulók segélyezése céljából az idén a „Fillegyűlés“ Mészáros Ferencz tanár vezetése alatt állott. A krajczáros befizetésekből begyűlt

az I-ső osztályban . . . . .	8 frt 07 kr.
a II-ik „ . . . . .	7 frt 11 kr.
a III-ik „ . . . . .	6 frt 87 kr.
a IV-ik „ . . . . .	4 frt 87 kr.
	<hr/>
	Átvitel 26 frt 92 kr.



	Athozat	26 frt 92 kr.
az V-ik	„	7 frt 76 kr.
a VI-ik	„	5 frt 05 kr.
Ehhez járult a majálesi költségek		
fedezésére begyűlt összegből	maradékkép	2 frt 58 kr.
Összesen befolyt tehát 42 frt 21 kr.		

A Fillér egyesület takarékpénztárilag kezelt tőkésített alapja: 104 frt 42 krt tesz. Külön adakozott az ifjuság a rozsnyói kerületi árvaházra. A gyűjtés eredményeként 18 frtot küldött el az igazgató a főtisztelendő püspök úrnak, ki a tanulók nemesszivűségét megköszönve, áldásával halmazta el a jólelkű adakozókat.

Gyűjtött továbbá az egyetemes gyámintézetre 9 frt 25 krajczárt. Ez összeget Bartholomaeides János hegyaljai főesperes urnak kézbesítette az igazgató.

Adakozott negyedszer a Győrött felállítandó Kisfaludi szobor javára 5 frt 28 krt. Ez összeg szintén beküldetett és pedig Győr-megye házipénztárába.

A négy rendbeli gyűjtés eredménye 75 frt 74 kr.

#### Adományok.

Iskolánk jólétét szíven hordó közönség e tanévben sem feledkezett meg iskolánkról.

1. Első helyen kell megemlítenem megyénk főispánját Gräfl József úr ömértóságát, ki azon 500 frtot, melyet azon mozgalom elején ígért, mely mozgalmat gymnasiumunknak teljes gymnasiummá emelése érdekében indítottunk, június 11-én a megyei letét hivatalba befizette. — Ugyancsak ő méltósága a gymnasium éremgyűjteménye számára ajándékozta azon becses és értékes ezüst érem egy példányát, melyet az országos szabadelvű párt Tisza Kálmán ónagyméltóságának 10 éves miniszterelnöki jubileumának rendezése alkalmából készítettett.

2. Iskolánk egykori tanítványa Grósz József demecseri lakos 50 frtot hagyományozott. Ez összeget Somogyi Gyula kir. közjegyző ur, mint végrendeleti végrehajtó, fizette be a pénztárba.

3. A „Szabolcsi hitelbank“ az építkezési alapra 30 frtot küldött.

4. Dr. Jósa András megyei főorvos ur, Farbaky József ur házában, egy kedélyes összejövetel alkalmával, az új gymnásiumi épület költségének fedezésére 36 frt 40 krt gyűjtött.

5. Nyiregyháza városa ez idén is 50 frtot ajándékozott a tápintézetre.

6. Ugyancsak a tápintézeti pénztárba 20 frtot ajándékozott a „Nyiregyházi takarékpénztár“.

7. Nyiregyháza városában a tápintézet javára eszközölt gyűjtés 186 frt 81 krajczárt tett ki.

8. A VII-ik osztálynak már a jövő tanévben felállítása alkalmából előállandó költségnek, a nm. tanügyi kormánytól rendkívüli segélykép kieszközlése céljából, Budapesten járt küldöttség költségeinek némi fedezéseül, az érdekelt szülők, és tanügybarátok 63 frtot irtak alá.

9. T. Kmethy István hirlapíró úr „Nyelvtudományi Csevegések“ című művéből 12 példányt küldött az igazgatóhoz, az V. és VI dik osztályba járó tanulók között való kiosztás céljából; amit ez meg is tett.

10. T. dr. Heumann Ignác ügyvéd úr, jutalom könyvkép, ajándékozta Genin „Egy valódi hős“ című művét.

Fogadják a kegyes adakozók a gymnasium iránt tanusított nemes tettökért iskolánk nevében hálás köszönetemet!

#### Könyvtárak, gyűjtemények.

1. A gymnasiumi tanács a könyvtár szaporítására, a lefolyt tanévben, 50 frtot utalványozott ki. Ez összegből megvételre: Frary „A latin nyelv kérdése“ című műve s dr. Barna J Horatius ódái. — Ez összegből előfizettünk továbbá a „Középiskolai tanári közlöny“, „Philologiai közlöny“, „Magyar Nyelvőr“, „Magyar Tanügy“, „Herkules“, „Evangelikus egyház és iskola“ s a „Földrajzi közlemények“ című folyóiratokra.

Szaporodott könyvtárunk továbbá az *Eggenberger-féle könyvkereskedés ajándékából* a következő művekkel: Thome-Borbás: A növényország tankönyve; Csengeri: Homeros Iliasa; Platon szemelvények; Dengi J. Szerkesztéstan; Polgár Gy.: Szócsoportok Homerosból; Joly: Philosophia Propaedeutika; Mauritz R. Algebra.



*Franklin társulat ajándéka:* Ballagi K. Német nyelvtan; Scholz Albert: Földrajz; Mangold L. A középkor történelme; dr. Roth S. Ásványközet, földtan; dr. Lutter N. Szögmértani táblák; Warga Ottó: A magyarok története; Hoffman Mór: Magyar nyelvtan; Gobi I.: Magyar irálytan; Négyesi L.: Magyar verstan.

Lampel R. adománya: dr. Schmiedt: Geometria elemei; Iványi D. Livii ab urbe condita XXI. l.; Felsmann: Deutsches Lesebuch; Holub M. Virgil Aeneise és Salustii Crispi Catalina; Batizfalvy I. Bibliai ismertetés; Ihász G. Magyar nyelvtan; Abel I. Cornélii Nepotis lib. de exc. ducibus.

A vallás és közoktatásügyi ministerium ajándéka: A közoktatás állapotáról szóló XIV-ik jelentés; a reáliskolai tanítás terve s utasítások.

2. A természetrajzi s egyéb gyűjtemények szaporodtak mintegy 20 darab ásványnyal; ezenkívül Krudy Béla IV. oszt. tanuló ajándékából két darab marmarosi sóképződménynyel; és a szaktanár utasítása alapján sodronyból készült tengelykeresztjeivel a 6 kristály-rendszernek.

3. A rajzszeretők szaporodott:

a) Vétel útján: Magyar diszitó styl. Huszka József; Des Polychrome Ornament. A Racinet.

b) Posner K. Lajos ajándékából: Lachenmayer T? „A rajztanítás, különös tekintettel a nők rajztanítására“ című művének 2 füzetével.

#### *Ösztöndíjak, jótétemények.*

1. A beíratás alkalmával a gymn. igazgató a gymn. alapra fizetendő 1 forintot, a következő tanulóknak engedte el: Görgey István, Molnár Sándor, Hagymási Sándor I, — Kürtössy József, Habzsuda István, Mráz Endre, Sloff Zoltán, Fekete János, Herskovics Dezső, Murányi Ödön II, — Porkoláb László, Bajdik György, Görgey Alajos, Gavallér Gusztáv, Orosz Miklós III-dik, Valent Pál, Holek Sámuel, Dövényi Gyula, Fekete Mihály, Petrikovits Pál, Guttman Izidor IV-ik, Mráz Elek, Sipos Gyula, Fuchs Aladár V-dik, Gömörly János VI-dik osztályu tanulóknak. Elegendett összeg: 25 frt.

2. A 20 krnyi értesítő díj elengedett: Görgei István, Molnár Sándor, Diecz Gerő I-ső, Kürtössy József, Sloff Zoltán, Mráz Endre, Gaál Sándor, Fekete János, Herskovits Dezső, Murányi Ödön II-ik, György Alajos, Orosz Miklós III-dik, Valent Pál, Dövényi Gyula, Herskovics Lajos, Guttman Izidor IV-dik, Mráz Elek, Sipos Gyula V-dik oszt. tanulóknak. Összeg: 3 frt 60 kr.

3. Tandíj elengedésben részesültek; és pedig

5 forintnyi összeg elengedett Mráz Endre II-dik, Diecz Miklós III, Petrikovics Pál, Valent Pál, Holek Sámuel IV. oszt. tanulóknak.

7 frt 50 kr. Molnár Sándor I, Gaal Sándor II, Gaal Ede III, Dövényi Gyula IV. oszt. tanulóknak.

10 frt Görgei István I, Fekete János II, Görgei Alajos és Bajdik György III, Fekete Mihály és Guttman Izidor IV, Mráz Elek, Inczedy Béla, Fuchs Aladár V-ik oszt. tanulóknak.

12 frt 50 kr. Murányi Ödön II. oszt. tanulóknak.

15 frt Kürtössy József II, Sipos Gyula V, Gömörly János VI. oszt. tanulóknak.

25 frt Sloff Zoltán II, Orosz Miklós III. oszt. tanulóknak. Elengedett összeg: 252 frt 50 kr.

4. A szorgalmas és magokat kitűtetett jelesebb tanulók még a következő ösztöndíjakban részesültek:

a) a Somogyi Dezső és Zsiska Julia-féle ösztöndíjat Gömörly János VI. és Molnár Sándor I. oszt. tanulók nyerték. Ez ösztöndíjak, az alapító kívánsága szerint, még február hó 18-kán lettek a két osztály előtt kihirdetve.

b) A Groák Zsigmond nevére tett alapítvány kamatait: 25 frt 83 krt Mráz Elek V. oszt. tanuló nyerte.

c) Az Augusztinyiné Hrabovszky Antonia-féle alapítványból (32 frt 43 kr.) Virágh László V-ik 16 frt 43 krt kap; Kubacska István IV. oszt. tanuló 16 frtot.

d) A Nikelszky Andor nevére tett alapítvány kamataiból (25 frt 82 kr.) Soltész Gyula VI. 13 frt 82 krt., Maier Ernő IV. oszt. tanuló 12 frtot.

e) A Zsiska-Gráf ösztöndíj alapból (25 frt 78 kr.) Gömörly János VI. 13 frt, Schmeisz Ágost V. o. tan. 12 frt 78 krt nyertek.



f) A Szekeres-féle ösztöndíjból (30 frt 99 kr.) Adamovics András III. 10 frt, Holek Sámuel IV. 10 frt, Pazár Béla III. 5 frt 99 kr, Mráz Endre II. oszt. tanulók 5 frtot kaptak.

g) A Kollner Illésné alapból (10 frt 30 kr.) Kubassy Béla II. 5 frt 30 kr, Molnár Sándor I. oszt. 5 frtot nyertek.

h) A Bajusz-kör alapítványát 5 frt 06 krt Merle Béla VI-ik osztályu tanuló kapta.

i) A Groska-féle alapítványból mint jó rajzolók, jutalmazva lettek: Bajdik György III, 8 frttal, Czapáry Bertalan 5 forint 39 krajczárral.

k) Az ifjuság által fentartott Filléregyletből 7—7 forintot kaptak: Krausz Pál IV-ik, Sipos Gyula és Fuchs Aladár V-dik oszt. tanulók; 5—5 frtot pedig Feldheim Ferencz és Pazár István II-ik és Andráscsik József IV-dik oszt. tanulók.

l) Ugyancsak a Filléregyletből jutalom könyveket kaptak: Weisz Ferencz VI. Klár Sándor IV, Heumann Jenő III, Keresztessy Gyula II, Kornis Ferencz I. oszt. tanulók.

m) Heumann Ignác ur által ajándékozott jutalom-könyv Szikszay János III. oszt. tanulónak adatott.

Különböző czimen tanítványaink között kiosztott pénzbeli jutalom s egyéb segély 570 frt 76 krnyi összeget tesz ki.

#### *A gymnasiumnak államilag segélyezése.*

Négy éve annak, hogy megindult azon mozgalom, melynek célja volt VI. osztályu gymnasiumunkat, állami segélylyel, teljes főgymnasiummá emelni. Hogy mi történt ezen cél elérése érdekében, azt az időközi hivatalos jelentések koronként jelezték. S ha még fájdalommal jelentette hivatali elődöm a mult tanév végével, hogy méltányos kérésünket a miniszter ur, a rendelkezésére álló javadalom korlátoltsága miatt, nem teljesithette; annál nagyobb örömmre szolgál nekem, hogy kedvező jelentést tehetek. Ugyanis még a tanév elején vettük a miniszter ur őexcellentiájának azon értesítését, mely szerint belátva egy főgymnasiumnak szükséges voltát Nyiregyházán, a tárgyalások megkezdésére, kebelbeli osztálytanácsosát dr. Klamarik János urat Nyiregyházára küldi.

Októberhó 18-án érkezett körünkbe dr. Klamarik osztálytanácsos ur s azonnal megkezdte a tárgyalásokat gymnasiumunk és egyházunk képviselőivel s a két napig tartó tárgyalásnak az lett az eredménye, hogy megállapított az új épületi terv programja, a főgymnasium költségvetése s maga a szerződési tervezet. Öt hónapnak kellett azonban elmulnia, míg egyfelől a főtisztelendő püspök ur, másrésről a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszteriummal folytatott tárgyalása egyházunk előljároságának s gymnasiumunk pártfogósági közgyűlésének, a szerződési tervezetet jogerejű szerződéssé emelte. Ugyanis 1886. évi márcziushó 30-kán vettük Trefort A. miniszter ő excellentiájának főtisztelendő Czékus István püspök urhoz s az ő közvetítése útján hozzánk küldött következő leiratát:

„A nyiregyházi ágost. ev. hitv. főgymnasiumnak államsegélyben részesítése iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszterium s a nevezett tanintézet pártfogósága között kötendő s folyó évi márcziushó 2-án 9202 sz. a kelt intézmény értelmében módosított szerződést, főtisztelüséged f. évi márcziushó 24 saját aláírásával is ellátva — felterjesztvén, most már mi akadály sem forog fenn arra nézve, hogy az általam is elfogadtassék s a megállapított államsegély a szerződés II-ik pontja értelmében annak idején majd folyóvá tétessék.

E végből a két eredeti példányban felterjesztett szerződést a mellékletben csatolt költségvetési előirányzat s az épület programjának hozzákapcsolásával saját aláírással és hivatali pecsétemmel is ezennel megerősitem s annak egyik példányát egyházkerülete levéltára számára leendő megőrzés végett, azzal van szerencsém főtisztelüségednek megküldeni, sziveskedjék a szerződést, annak utolsó pontja értelmében, még hasonló két példányban kiállittatni s a kellő aláírásokkal ellátva, színtén aláírás végett hozzám felterjeszteni.

Budapesten, 1886. márczushó 30.

Trefort.

A szerződés szószerint következőleg hangzik:

#### *Szerződés.*

Mely egyfelől a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium, másfelől a nyiregyházi ág. hitv. evang. egyház, mint iskola-fen-



tartó testület között a keblében fenálló VI. osztályu gymnasiumnak főgymnasiummá emelése s állami segélyezése iránt az 1883. XXX. t. cz. 47-dik §. értelmében köttetik.

I. A nyiregyházi ágost. evang. egyház, mint a keblében fenálló VI. osztályu gymnasium fentartója érezvén azt, hogy iskolája annak alapítványaiából a kor és a törvény követelményeinek minden tekintetben megfelelő módon a maga erején fenn nem állhat, annál kevésbbé új beruházásokkal s a mai viszonyoknak megfelelőleg díjazott tanerőkkel további haladásnak és fejlődésnek elébe nem nézhet, maga kérelmezte a vallás és közoktatásügyi miniszteriumtól az 1883. XXX. t. cz. 47. §-a alapján a megfelelő államsegélyben való részesíttetését és azt a maga illetékes egyházi főhatósága, ugymint a tiszai ág. hitv. ev. egyház-kerület beleegyezése és helybenhagyása mellett, a szükséges jog fentartásokkal és kötelezettségekkel önként elfogadja.

II. E végből a mellékletben  $\frac{1}{2}$ . alatt kimutatván egyfelől az iskola tőkéinek és alapítványainak biztosított kamatjövedelmét, úgy szintén az eddig is szedett tandíjakból biztos számíttással fölvehető bevételt, továbbá az ösztöndíj-alap évi jövedelmét, valamint kötelezvé magát a  $\frac{1}{2}$ . alatt mellékelt program szerint gy budapesti paedagogiai szakismerettel bíró építész által készített s nm. vallás és közoktatásügyi miniszterium által helyben hagyott épületterv alapján egy új gymnasiumi épületnek s külön helyiségű tornacsarnoknak a mostani iskolatelken való felépítésére és teljes felszerelésére, mely épületek béregyen — s a felszerelések használati egyenértékét 4700 frtban vette fel, melyek mindössze 12930 frt évi összeget képviselnek; másfelől a törvényes és korszerű igényeknek megfelelő bár a legszigorubban számított szükségletet, mely 21920 frtra számítható: az ezen összeállitásból kitűnő 8990 frt fedezetlen hiány pótlására ugyanannyi évi államsegélyt kér s vesz igénybe, illetőleg fogad el; melynek az állam költségbe való felvételét, s abban állandó tételül megtartását mindaddig, mig azt az iskola s a felekezeti főhatóság igénybe veszi, a vallás és közoktatásügyi miniszter ezennel megajánlja s megigéri, hogy mihelyt a törvényhozás a szükséges összeget meg-

szavazza, azt előleges negyedévi részletekben folyóvá teendőleg a nyiregyházi m. kir. adóhivatalnál állandóan utalványozza.

III. E szerint az iskolának saját vagyonából s bevételeiből való jövedelme 12930 frt, az állami hozzájárulás pedig 8990 frtot tevén, az idézett törvényszakasz d) pontja szerint az intézetnek eddigi felekezeti jellege s önkormányzati jogköre épségben fentartatik s a tanintézet felett való összes igazgatási jog az idézett törvényszakasz a) b) és c) pontjainak s azok alapján az alább következő pontozatoknak meghatározásai mellett, továbbra is az intézet hatóságát az iskolát fentartó egyházat, illetve pártfogósági közgyűlést és egyházkerületet illeti, s a vallás és közoktatásügyi miniszter csakis a felügyeleti jogot gyakorolandja a segélyezett iskola irányában.

IV. Az iskola fentartó egyház — mint pártfogóság — kötelezi magát, hogy mindaddig, mig az államsegély fentebbi évi összeget megkapja, s mig ezen szerződés érvényben áll; az intézetben, az igazgatót is beleértve, 9, kilencz rendes tanárt tart egyenként 1100 ezeregyszáz forint évi fizetéssel és 200 frt lakpénzzel, vagy természetben való megfelelő lakással, s azon kívül az igazgatónak adandó 200 frt igazgatói pótlékkal; továbbá egy okleveles helyettes tanárt 750 (hétszázötven) frt, rajztanárt 600 frt (hatszáz,) tornatanítót 400 (négy száz,) énektanítót 150 (egyszázötven) frt évi fizetéssel, továbbá két iskolaszolgáról, a könyvtár és tanszerek gyarapításáról s az iskola egyéb vegyes szükségleteiről, a normál költségvetésben fölvevett összegekkel, — de az iskola vagyonának netaláni gyarapodása esetében azokon felül is, erejéhez képest gondoskodik.

V. A rendszeresített létszámból a kilencz rendes tanár közül ötöt az eddigi mód szerint s autonom jogánál fogva, egyébiránt a törvényes kellekekkel s képesítéssel bíró egyének közül a felekezet választ; négyet pedig nyilvános pályázat útján, a tanári testület és pártfogósági közgyűlés meghallgatása után, de kijelöléshez nem kötve, szintén törvényesen képesített s mindenestre protestans, első helyen ágost. evang. hitvallásu egyénekből a valjás- és közoktatásügyi miniszter nevez ki.



A helyettes és az előbbi pontban elősorolt torna és ének-tanárok, valamint az iskolai pénztárnok és tanácsjegyző választása s az iskola-szolgák alkalmazása az egyház jogában marad; míg a rajztanárt az állam nevezi ki.

VI. Az igazgatót az összes rendes tanárok közül, az eddigi mód szerint, a tanári testület és gymn. tanács három évre választja; de a három év elteltével újra megválaszthatja s a mindenkori választást a vallás- és közoktatásügyi miniszternek bejelenti.

VII. A jelenlegi rendes tanárok, hivatalaikban s állomásaikon, a mennyiben a törvény követelményeinek megfelelnek, továbbra is megmaradnak.

A meghatározott létszámból a tanszakok szerint egy latin-görög, egy német-latin, egy mathesis-physika, egy természetrajz-földrajzi tanszék betöltése, a beállandó szükséglet esetén, mindig az állam által eszközöltetik; míg a többi tanszék betöltésének joga mindig az egyházat illeti.

VIII. Az iskola-fentartó egyház (pártfogóság) az idézett törvényszakasz d) pontja értelmében kijelenti, hogy az iskolának ez idő szerint meglévő minden alapítványa és tőkepénze, épületei és mindennemű ingó és ingatlan birtoka továbbra is az intézet tulajdona marad, s annak jövedelmei azontul is az intézet céljaira fognak fordíttatni; valamint ha ezen szerződés az idők folytán akár azért, mert az intézet s annak főhatósága az államsegélyt továbbra igénybe nem veendi; akár bármely más okból megszűnnék: az intézetnek időközben, az államsegély igénybe vétele mellett leendő mindennemű ingó és ingatlan vagyonbeli gyarapodása és felszerelése az iskola osztatlan birtokában és tulajdonában maradnak, s azok iránt az állam semmi kártérítési igényt nem támaszthat; ugyszintén a netalán létrejövendő és az iskolát illető új alapítványok is, ha csak ez iránt az alapítók másként nem rendelkeznek.

IX. Az iskolafentartó egyház (pártfogóság) kötelezi magát az idézett törv. szak. b) pontja értelmében, hogy gymnásiumában a vallás- és közoktatásügyi miniszter által a rendelkezése és közvet-

len vezetése alatt álló gymnasiumokra nézve kiadott, vagy jövőre kiadandó tantervet alkalmazandja. Azonban fentartja magának, hogy azontul akár egyes rendes tantárgyak bővebb előadása, akár a rendkívüli tantárgyak felvétele iránt a felekezeti főhatóság rendelkezéseit, melyek az elfogadott tantervvel ellenkezésben nem állanak, s melyeket a miniszternek előlegesen bemutatni tartozik, követhesse. A tannyelv kizárólagosan csakis a magyar nyelv lehet.

X. A tandij, a vallás- és közoktatásügyi miniszter által a közvetlen vezetése és rendelkezése alatti középiskolákra nézve megszabott összegben, évi 18 frtban állapíttatik meg, mely azonban a szükséghez képest 24 frtig felemelhető; felvételi díj fejében azonban minden tanuló évenként 2 frtot fizet az intézet pénztárába.

A tandijból és beiratásból 3000 háromezer forinton felül befolyó összeg, egy az egyház által az új épület felemelése és az intézet teljes felszerelésére felvett kölcsön törlesztésére fordíttatik; ezen kölcsön azonban 30000 harmincezer forintnál nagyobb nem lehet; ha pedig a felvett kölcsön az előírányzott összeget meghaladná, ennek törlesztésére az eddig felhasznált tandij-többlet nem fordítható.

Az előírányzott kölcsönösszeg kifizetése után, a tandij többlet és egyéb bevételekből felmaradt pénzösszeg, az intézet gyarapítására s a mennyiben a tanügy szempontjából a tanárok száma növelendő lenne, egy újabb tanári állás rendszeresítésére s a működő tanárok javadalmainak emelésére fog fordíttatni.

A tandijmentesség iránt a miniszter által megállapított módzatok és eljárás szintén elfogadtatván, kötelezőnek tekintetik; megjegyeztetvén, hogy tandijmentességben nem részesíthető azon tanuló, ki erkölcsi vagy tanulmányi előmenetel tekintetében, a követelményeknek teljesen meg nem felel; ilyentől a jótétemény a jövőben is elvétetik.

Az egyház továbbá fentartja magának, hogy a tandijon felül minden fizető növendék után az egyházkerület által elrendelt 1 egy frtot gymn. alap czímen szedhessen.

XI. A tanárok és tanulók fegyelmi ügyeiről a felekezeti jellegű iskolákra nézve a törvény 38. §-a rendelkezvén, ezen törvény-



szakasz rendelkezései a jelen szerződés által ezen iskolára nézve is fentartatnak; úgy mindazonáltal, hogy a miniszter által kinevezett tanárok fegyelmi ügyeiben a felekezeti hatóság által hozott ítéletek indokaikkal, valamint a vizsgálati iratokkal együtt fölebezésileg a miniszterhez minden esetben fölterjesztendők és csak a miniszter helybenhagyásával léphetnek érvénybe.

XII. Az iskola fentartó egyház kötelezi magát, hogy az iskola épületeinek jó karban fenntartását, a költségvetésileg megállapított összeg szerint, de netaláni elemi csapások által szükségessé tett nagyobb helyre-állításokat vagy szükséges építkezéseket, a rendes költségvetésen túl is, saját erején teljesíteni; valamint az épületek tűzkár elleni biztosítására is kötelezi magát. Megjegyeztetik, hogy az iskola telkén levő épületek csakis a gymnasium egyenes céljaira, vagy a gymnasiumi alumnium elhelyezése, avagy gymn. tanár és szolga lakására használhatók fel.

XIII. A gymnasiummal összekötött s a mellett jelenleg is fennálló tápintézet tovább is a gymn. tanács és egyház gondozása és rendelkezése alatt marad, s az egyház annak fentartásáról és lehető gyarapításáról gondoskodik.

XIV. A gymnasium számadásai a gymnasiumi tanács, illetőleg pártfogóság által évenként megvizsgáltván, s helyben hagyatván: az egyházi főhatóság útján, a vallás és közoktatásügyi miniszterhez tudomás és netaláni észrevételeinek közlése végett, fölterjesztendők.

XV. Mind az egyház által választott, mind a miniszter által kinevezett tanárok kötelesek az egyházkerületi nyugdíjintézetbe belépni.

XVI. A jelen szerződési tervezet egyfelől a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, más-felől az egyház útján a felekezeti főhatóságnak fölterjesztetik s netaláni észrevételeik kölcsönös kicserélése s ez uton létrejövendő végleges megállapodás után fog a szerződés forma szerint megkötetni.

XVII. A szerződés négy eredeti példányban: és pedig egyik a Nagy Méltóságú vallás- és közoktatásügyi magyar

kir. miniszterium, a másik a tiszai ágost. hitv. evang. egyházkerület, a harmadik a nyiregyházi evang. egyház, a negyedik pedig a gymnasium részére állittatik ki.

Kelt Nyiregyházán 1885 évi novemberhó 22 és folytatólag 23-ik napján az ágostai evang. egyház pártfogósági közgyűléséből.

**Dr. Meskó Pál**, egyh. felügyelő.  
**Farbaky József**, lelkész, elnök.  
**Palánszky Sámuel**, gymn. felügy.  
**Martinyi József**, gymn. igazg.  
**Leffler Sámuel**, a pártfogósági közgyűlés jegyzője.

(P. H.)

A tiszakerület és egyetemes gyűlés jóváhagyása reményében elfogadja, Rozsnyón, 1886. marc. 24.

**Czékus István**,  
 ev. püspök.

(P. H.)

12937/886. sz. Elfogadom. Budapesten, 1886. márczius 1.

(P. H.)

**Trefort.**

A gymnasiumnak államsegélylyel főgymnasiummá való emelésével a legszorosabban összefügg, azon másik örvendetes tény is, mely szerint a belügyminiszterium, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriummal folytatott tárgyalás alapján, Nyiregyháza városa képviselőjének akarata szerint, Szabolcs vármegye egyértelmű helyeslése által támogatva, a gymnasium javára döntötte el azon 35 ezer forint készpénz és körülbelől 800 ezer darab téglából álló adomány kérdését, mely egy egészen új gymnasialis épület felemelésére szavaztatott meg nagylelkűleg Nyiregyháza városának képviselője által; de mely határozatát a városnak Báthy Károly, illetőleg Bodnár István s társai a belügyminiszterhez fellebeztek.

A belügyminiszteri leirat így hangzik:

20445/IV. b. Szabolcsmegye közönségének Nyiregyházán.

„A megye törvényhatósági bizottságának 1884 évi szept. hó 16-án tartott közgyűlésében 185/8825 szám alatt hozott határozata, mely szerint a nyiregyházi VI. oszt. ágostai gymnasiumnak VIII. osztályúvá emelése végett Nyiregyháza város képviselő testületének, az általa megajánlott 800,000 darab téglá és 35 ezer forint pénzüsszeg adományozása iránt, 4741—4742/1884.



számok alatt hozott határozata jóváhagyatott, — Báthy Károly és társai nyiregyházi lakosok részéről közzétett felfolyamodás folytán felülvizsgálat alá vétetvén, — az, a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter urral folytatott tárgyalás alapján, a felfolyamodás mellőzésével, indokainál fogva helyben hagyandónak találtatott

Miről a megye közönsége, a múlt év május 7-ről 4304 sz. a. kelt alispáni jelentés csatolmányainak viszaküldése mellett, további eljárás végett értesítettik.

Budapesten, 1886. évi ápril hó 15.

Tisza.

A dolgok ilyen fejlődése után elmondhatjuk, hogy a minek valósulását egész Szabolcsmegye s Nyiregyháza közönsége a legmelegebben óhajtotta — ; és a minek érdekében megye, város több ízben felirt s küldöttségeket menesztett a kormányhoz: a nyiregyházi VI. osztályu gymnasiumnak államsegélylyel teljes gymnasiummá való fejlesztése ténynyé vált.

A mily mély hálával fogadta iskolánk és egyházunk előljárósága a magas kormánynak gymnasiumunkkal szemben mutatott jóindulatát s adott hála-érzetének megfelelő módon kifejezést: épp oly lelkesedéssel vette tudomásul Nyiregyháza városának folyó évi májushó 21-én tartott közgyűlése a polgármester urnak a fentebb jelzett s gymnasiumunk szép jövőjét biztosító ama miniszteri leiratokat; utasítván egyszersmind a képviselőt városunk polgármesterét, hogy a tanácssal egyetértve, gondoskodjék arról egyfelől, hogy a gymnasialis épülethez megkívántató téglamennyiség lehető rövid idő alatt elkészíttessék; másfelől, hogy a takarékpénztár által kezelt 35 ezer forint, az egyház által megjelölt időben s módozatok mellett kiutalványoztassék.

A mennyiben pedig időközben, a pártfogósági közgyűlés utasítása folytán, az iskolai tanács néhány érdemes presbyter bevélasztása folytán kibővült, elkészíttette Bobula János bpesti építész urral a tanügyi kormányval kötött szerződésben körülirt új gymnasialis épületi tervet és költségvetést s az árlejtés kihirdetvén: erős a meggyőződése, hogy gymnasiumunk kormányzó testülete böles buzgalmanak sikerülni fog, hogy az új iskolai épület, az ősz végével, tető alatt álljon, s a teljes főgymnasium nagy-

fontosságú működését, megyénk és városunk anyagi és szellemi javának előmozdítására mihamar az új épületben folytathatja. — S így a mit egyházunk híveinek hitbuzgalma és áldozatkészsége még 1805-ben kezdeményezett, — ez év az u. n. „professori iskolának“ születési esztendeje, — azt, amit Nyiregyháza városa 1861 évben nagybőkezűséggel a közműveltség fontossága iránt viseltetett érzéssel fejlesztett — ez évben tette Nyiregyháza városa 100 ezer forintos alapítványát a gymnasiumra — ; azt az ügyet: iskolánknak főgymnasiummá való emelését ugyancsak Nyiregyháza városának újabb áldozatkészsége, a magyar állam kormányának megyénk és városunk iránt táplált jó indulata, az ág. ev. tiszai egyházkerület főtisztelendő és nagyméltóságú elnökségének iskolánk iránt érzett előszeretete, a nyiregyházi ág. evang. egyház észszerű intézkedései e tanévben juttatták diadalra; s éppen ezért e tény teszi különösen emlékezetessé az 188<sup>5</sup>/<sub>6</sub>-diki tanévet.

Hogy pedig iskolánk már a legközelebbi tanévben 7 osztállyal kezdhesse meg működését, a tanügyi kormány iránt táplált mély hálájának kifejezése mellett iskolánk tanácsa, Farbak József lelkész, Palánszky Sámuel felügyelő urak s Martinyi József igazgatóból álló küldöttséget menesztett Bpestre, Trefort miniszter ur ő excellentiájához, alázattal kérvén ő nméltóságát egyfelől arra, hogy a VII-dik osztály felállításából származó költségeket rendkívüli segélyként, tekintet nélkül a szerződés II ik pontjára, utalványozni, másfelől arra, hogy 2 tanerőt, egyet az ő classica-philologia, másikat a rajzoló geometria, — illetőleg a rajz tanítására kinevezni méltóztassék. A küldöttség által kézbesített felterjesztésre juniushó 7-kén következő válasz érkezett Ő excellentiájától egyházközségünkhöz:

„Folyó évi májushó 15-ről keltezett beadványára, melyben a nyiregyházi hatosztályu gymnasiumnál a VII. osztálynak már jövő tanév elején szándékolt felállításánál felmerülendő 6500 frtnyi fedezetlen kiadásnak megfelelő összeget rendkívüli segélyként kéri engedélyeztetni; értesitem az egyházközséget, hogy mind addig, míg a törvényhozás a szóban forgó gymnasiumnak a középiskolai törvény 47-ik §-a alapján államsegélyben részesítése céljából kötött szerződésben megállapított évi segélyösszeget meg nem szavazza, a kért rendkívüli segélyt meg nem adhatom. Mindazon



által nincs kifogásom az ellen, hogy az egyházközség a VII-dik osztályt, már a jövő tanév elején, de saját költségén — felállítsa. Megkívánom azonban, hogy az ujonnan, egyelőre az egyházközség költségén, alkalmazandó tanárok közül az oly tanszékekre pályázók kérvényei, melyeknek betöltését a szerződés értelmében magának tartottam fenn kineveztetésük végett hozzám terjesztésének fel, az egyházközség által kinevezendő tanároknak pedig, tanképesítő oklevéllel kell birniok. Trefort.“

Miután világos az idézett miniszteri leiratból, hogy a cultus miniszter ur ő excellentiája a szerződés 2-ik pontjához szigoruan ragaszkodik; — miután továbbá gymnasiumunk azon költséget, mely a VII-dik osztálynak már a legközelebb következő tanévben való felállításából származnék egyáltalán képtelen fedezni: a VII. osztály, a jövő tanév elején, csak azon esetben állittatik fel, ha az érdekelt szülék magok fedezik az új költség többletet, illetőleg biztosítják azon két új tanárnak fizetését, — egyelőre ezek segédtanári fizetésre hivatnának meg, — kiket ez osztály felállítása alkalmából mulhatlanul alkalmazni kell; az osztály nyilvánossági joga, a miniszter ur ő excellentiájának fentebb közlött nyilatkozata szerint, biztosítottnak tekintetvén.

Az érdekelt szülök belátva a kényszerhelyzetet, dicséretre méltó áldozatkészséggel, rövid 48 óra alatt, teljesen biztosították azon összeget, melybe a VII-ik osztálynak felállítása, a jövő tanévre, kerül; s így azon helyzetben vagyunk, hogy a gymnasiumi tanácsnak 1886. évi juniushó 21-én kelt megbízása folytán s a pártfogósági közgyűlésnek ugyancsak juniushó 22-én hozott rendeletéből tudomásra hozhatjuk, hogy az 1886—7. tanév elejével gymnasiumunk mint VII. osztályu gymnasium nyilik meg, remélvén, hogy a főtisztelendő és nméltóságú tiszai egyházkerület is méltóztatik gymnasiumunk előljáróságának intézkedéseit jóváhagyni. Ezen meggyőződésben lévén, iskolánk kormányzó testülete intézkedett, hogy két új tanszékre (latin-görög és rajzoló geometria-rajz) a pályázat kihirdettessék.

## T á p i n t é z e t.

Tápinézeti ellátásban részesült a lefolyt évben 6 tanuló, kik közül 3 fizette a teljes dijat, kettő a féldiját és 1 havonként 2 frtot pusztán ebédért.

### I. A tápinézeti bevételeit képezte:

a) Pénztári maradvány az 1884/5-ik évről . . . . .	2319 frt 78 kr.
b) A tápinézeti alapítv. 1885 évi kamatai . . . . .	227 frt 59 kr.
c) Egyházkerületi gyűjtés . . . . .	158 frt 71 kr.
d) Nyiregyházán eszközölt gyűjtés . . . . .	186 frt 81 kr.
e) Nyiregyháza város adománya . . . . .	50 frt — kr.
f) A nyiregyházi takarékpénztár adománya . . . . .	20 frt — kr.
g) Tanulók fizettek . . . . .	115 frt — kr.
h) Időközi kamatokból 1885. év végéig . . . . .	26 frt 98 kr.
	<u>Összesen 3104 frt 87 kr.</u>

### II. Kiadás.

a) Tanulók ellátására . . . . .	441 frt — kr.
b) Vegyes kiadás . . . . .	4 frt 20 kr.
	<u>Összesen 445 frt 20 kr.</u>

### III. Mérleg.

a) Bevétel . . . . .	3104 frt 87 kr.
b) Kiadás . . . . .	445 frt 20 kr.
	<u>Pénztári maradvány 2659 frt 67 kr.</u>

A tápinézeti vallásfelekezeti különbség nélkül vétetnek fel a tanulók. Ebédre kapnak mindennap: levest, hust, főzeléket; hetenként egyszer süttet és tészta-ételt, kellő adag kenyeret; a vacsora főzelék és kenyérből áll.



III.  
T a n á r i k a r.

Folyó szám	Tanár neve	Mióta tanít helyben?	Tantárgya	Heti óraszám
1	<b>Martinyi József,</b> igazgató.	1868	Magyar IV, V. Történet III, V, VI. Rajz II—VI. *)	23
2	<b>Chotvács Ágost,</b> r. tanár, az V-dik osztály főnöke, a tanári értekezletek jegyzője, a francia nyelv rk. tanára.	1874	Német nyelv I—VI. Görög nyelv V, VI.	22
3	<b>Jancsó Géza, Dezső,</b> segédtanár, az I. osztály főnöke, könyvtár-őr.	1885	Latin nyelv I. Magyar nyelv I, II, III. Történelem IV.	21
4	<b>Kovács János,</b> r. tanár, a IV-dik osztály főnöke.	1865	Vallástan I—VI Latin nyelv III—IV.	21
5	<b>Leffler Sámuel,</b> r. tanár, a VI-dik osztály főnöke, iskolatanácsi jegyző, az önképző-kör elnöke, az ifjusági könyvtár-őre.	1874	Latin nyelv II, V, VI Magyar VI.	21
6	<b>Mészáros Ferencz,</b> r. tanár, a III. oszt. főnöke, a gyorsírás r. k. tanára, a természettani szertár őre.	1884	Mennyiségtan IV, V, VI. Rajz. geometria I—IV. Phys. földrajz III.	21
7	<b>Szlaboczký Imre,</b> r. tanár, a II-dik osztály főnöke, a természetrajzi szertár őre, tápintézet felügyelő.	1875	Természetrajz IV—VI. Számítan I. II. III. Földrajz I. II.	21
8	<b>Nagy Lajos,</b> ének-tanár.	1868	Műének I—VI.	4
9	<b>Stoffan Lajos,</b> torna-tanár.	1882	Testgyakorlat I—VI.	4
10	<b>Oldal Jenő,</b> r. kath. hittanár, egri egyházmegyei áldozó pap	1885	Liturgika III, IV. Kath. Egélytan V, VI.	6
11	<b>Guttman József,</b> izr. hittanár, izr. népiskolai tanító.	1885	Vallástan III—VI.	2
12	<b>Fried Jakab,</b> izr. hittanár, izr. népiskolai tanító.	1885	Vallástan I, II.	2

\*) Az igazgató a szabadkézi rajzot 6 órában, külön díjazás mellett tanította.

IV.  
T a n t á r g y a k.  
I. Osztály.

1. Vallástan. Hetenként 2 óra. -- Keresztyén erkölcsan. Tk. Sztehló. Palesztina Földrajza. Ó-testamentomi történetek. Tk. Varga. Bibliai ismertetés. Egyházi énekek emlékelése. Tanár: Kovács J.

2. Magyar nyelv. Hetenként 5 óra. — Nagyobb összefüggő olvasmányok alapján a hangtan, szótan, név- és igeragozás. Költemények emlékelése és szavalás. Iskolai írásbeli dolgozatok a jelzett tananyag begyakorlására. Tk. Ihász-Barbarics. Olv. k. Lehr-Riedl I. kötet. Tanár: Jancsó G.

3. Latin nyelv. Hetenként 6 óra. Magyar és latin szövegű mondatcsoportok s kisebb összefüggő olvasmányok alapján a hangtan, szótan, név- és igeragozás. Szavak emlékelése. Iskolai írásbeli dolgozatok a név- és igeragozás begyakorlására. Tk. Szénássy-Elischer. Tanár: Jancsó G.

4. Német nyelv. Hetenként 2 óra. Olvasás írás. Határozott és határozatlan névelő ejtegetése. Főnév. Erős és gyenge ejtegetés. Melléknév ejtegetése és fokozása. Folytonos fordítás és írásbeli gyakorlatok. Tk. Dr. Szemák István. Tanár: Chotvács Á.

5. Földrajz. Hetenként 3 óra. Magyarország és a Földközi tengert környező országok természeti viszonyai, főbb topographiai adatok, városok és vidékek néprajza, a lakosok főbb foglalkozása, a föld és kőzetnemek, jellemző növények és állatok szemléltető leírása. Tk. dr. Scholz Frigyes. Tanár: Szlaboczký I.

6. Számítan. Hetenként 3 óra. Egész és tizedes törtekkel való számolás. A számok oszthatóságáról. Számolás közönséges törtekkel. Tk. dr. Mocnik Ferencz. Tanár: Szlaboczký I.



7. Rajzoló Geometria. Heteként 3 óra. A geometria elemei összeköttetésben a rajzolással. Pontok, vonalak és szögek helyzeti és mérés viszonyai. A három-, négy-, sokszög és kör tulajdonságai és alakítása. Az idomok összeillősége, symmetriája, hasonlósága, a területek meghatározása. A kerülék tojás és csigavonal ismertetése és rajzolása Tk. Mocnik-Schmiedt- Zierer Géza kézi könyve nyomán, a geometriai diszitményi rajzolás elemei; egyenes vonalú síkdizitmények. Tanár: Mészáros F.

8 Műének. Heteként 1 óra. Énektan. Hangképzési gyakorlatok. Hang találási gyakorlatok, egy és két szólamu énekdarabok. Tanár: Nagy L.

9. Tornászat. Heteként 2 óra. Szabad és szergyakorlatok. Tanító: Stoffan Lajos.

## II. Osztály.

1. Vallástan, mint az I-ső osztályban.

2. Magyar nyelv. Heteként 4 óra. Nagyobb összefüggő olvasmányok alapján az igeragozás, szóalkotás és szókötés tana. Költemények emlékelése, szavalás. Iskolai írásbeli dolgozatok a tárgyalt tananyagok begyakorlására. Tk. Ihász-Barbarics nyelvtana. Lehr-Riedl olvasókönyve II. rész. Tanár: Jancsó G.

3. Latin nyelv. Heteként 6 óra. Az alaktan befejezése. Hatvan kisebb-nagyobb összefüggő olvasmány elemző taglalása és részben emlékelése. Házi dolgozatul előkészületek az olvasmányokra, szótár készítés, ragozási gyakorlatok írásban. Tk. Olvk. Szénássy S. Tanár: Leffler S.

4. Német nyelv. Heteként 2 óra. Az I-ső osztályban tanultak mellett a névmás, számnév, ige, a segéd és gyenge igék hajlítása. Folytonos fordítás és írásbeli gyakorlatok. Tk. dr. Szemák István Tanár: Chotvács A.

5. Földrajz. Heteként 3 óra Európa, Ázsia és Afrika többi részeinek, továbbá Amerika és Ausztráliának leírása oly módon, mint az I-ső osztályban. Tk. Visontay J. Tanár: Szlaboczky I.

6. Számtan. Heteként 2 óra. Rövidített számműveletek. Egyszerű viszonyok és arányok és azok alkalmazása. Tk. dr. Mocnik F. Tanár: Szlaboczky I.

7. Rajzoló geometria. Heteként 3 óra. Az I. osztály anyagának kiegészítéseül a területek meghatározása, kiterjeszkedve a körre is; ennek befejezte után a stereometriából a sík, az egyenesek helyzete egymáshoz és a síkokhoz, a síkok helyzete egymáshoz, lapszög és szöglet rajzolása és részeinek ismertetése. A hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kúp és gömb ismertetése, rajzolása, felület és térfogat számolása. — A testek symmetriája, összeillősége és hasonlósága. Testminták hálózata és készítése — Tk. mint az I. osztályban. — Zierer Géza kézi könyve nyomán görbevonaltú síkdizitmények, síkidomok, testek és egyszerűbb tárgyak rajzolása távlati alapon s a megvilágítás tekintetbe vételével. Tanár: Mészáros F.

8. Szabadkézi rajz. Heteként 1 óra. Síkékitmények rajzolása a tanár előrajza nyomán. Ornamentális rajzolás. Landau és Schröder vezérfonala szerint. Tanár: Martinyi J.

9. Műének. Heteként 1 óra. Énektan folytatólag. Két szólamu énekdarabok. Tanár: Nagy L.

10. Tornászat. Heteként 2 óra. Szabad- és szergyakorlatok. Tanár: Stoffan L.

## III. Osztály.

1. Vallástan. Heteként 2 óra. Keresztyén egyháztörténet. Füzetek szerint. Tanár: Kovács J.

2. Magyar nyelv. Heteként 3 óra. Leírások, elbeszélések, életrajzok s költemények taglalása alapján az egyszerű s összetett, mellé és alárendelt mondatok. Szó- és mondatrend. Költemények emlékelése, szavalás. Iskolai írásbeli dolgozatok az előadott tananyag begyakorlására. Tk. Ihász-Barbarics nyelvtana, Lehr-Riedl Olvasókönyve. III. kötet. Tanár: Jancsó G.

3. Latinnyelv. Heteként 7 óra. Az alaktan ismétlése. Mondattan. Bartal és Malmosi mondattan vázlatából a bevezetéstől az összetett mondatokig. Fordítás magyarból latinra 36 gyakorlat; heteként egy írásbeli dolgozat. Elischer J. olvasókönyvéből az előkor és királyok kora, elemezve és fordítva. 16 phaedrusi mese, emlékelve is. Tanár: Kovács J.

4. Németnyelv. Heteként 2 óra. — Az alaktan rendszeresen Olvasmányok, fordítások. Kisebb költemények emlékelése. Írás-



beli gyakorlatok. Tk. Ballagi Károly. Német nyelvtan. — Olvk. Felsmann J. II. Theil. Tanár: Chotvács A.

5. Fizikai földrajz. Hetenként 2 óra. — Fizikai előismeretek nyújtása, a nehézségerő, az egyszerű gépek, a szilárd testek mozgása és nyugvása; a folyékony és légnemű testekre vonatkozó törvények ismertetése; az elektromosság, delezesség és fény tüneményei. A föld méretei, mozgása és fizikai viszonyai; a nap és világ-rendszer. Tk. Heller Á. Tanár: Mészáros Ferencz.

6. Történelem. Hetenként 4 óra. Magyarország története. A magyar-osztrák monarchia politikai földrajzából a legszükségesebbek. Tk. Ladányi G. Tanár: Martinyi J.

7. Számítan. Hetenként 2 óra. Összetett viszonzszámolások. Az összetett hármasszabály. Kamat számolás. Lerovat határidő számolás. Társaság-szabály. Vegyítés-szabály. Lánccz-szabály. A legfontosabb mértékek, súlyok és pénzek ismertetése. Tk. Mocnik Ferencz Tanár: Szlaboczký I.

8. Rajzoló geometria. Hetenként 2 óra. A régi tanterv szerint átmenetileg a körre vonatkozó tételek és alakítások. A kör kerülete és területe. Az ellipsis, hyperbola, parabola, cyklois, tojás és csigavonal ismertetése és rajzolása. A területek másolása felvétele és térképhálózatok. Tk. Mocnik Szabóki: Nézetlan II. r. Tanár: Mészáros F.

9 Szabadkézi rajz. Hetenként 2 óra. Tanár: Martinyi J.

10 Tornászat. Hetenként 2 óra. Szabad, rend- és szergyakorlatok. Tanár: Stoffan L.

#### IV. Osztály.

1. Vallástan, mint a III-dik osztályban.

2. Magyar nyelv. Hetenként 4 óra. — a) Epikus olvasmány: Arany János Toldija. Prózai olvasmány: Leírások. — b) A stílus általános törvényei. Egyszerű és szép stílus. A prózai és költői stílus különbségei tüzetesen. A mértékes vers ismertetése. — c) Két hetenként egy írásbeli házi dolgozat. Tk. Névi L. Stiliztika I. rész. Tanár: Martinyi J.

3. Latin nyelv. Hetenként 6 óra. Bartal és Malmosi mondat-tan vázlatából a főnévi jelzőtől a mellérendelt mondatokig for-

ditás magyarból latinra 34 gyakorlat. Hetenként írásbeli dolgozat. Cornelius Neposból: Alcibiades és Hamilcar elemezve és fordítva; Themistocles, Aristides, Epaminondas és Hannibal emlékelve is. Szamosi Tirocinium poeticumából: Az idő hatalma. A tavasz. Vulgus amicitias utilitate probat. Bírvágy. Orestes és Pylades elemezve, fordítva három darab emlékelve is. Prosodia gyakorlatilag. — Tanár: Kovács J.

4. Német nyelv. Hetenként 2 óra. Mondattan, szórend. Nagyobb olvasmányok fordítása, elemezése és emlékelése. Írásbeli dolgozatok Tk. mint a III-dik osztályban. — Tanár: Chotvács Á.

5. Történelem. Hetenként 3 óra. Ó-kor története, különösen a görögök és rómaiak történelme a császárság megalapításáig. Tk. Mangold L. I. kötet. Tanár: Jancsó G.

6. Számítan hetenként 2 óra. Az átmeneti tanterv folytán összetett arányok és aránylatok s ezek alkalmazásával az összetett hármasszabály, egyszerű kamat számolás több évre, lerovat számolás; határidő számolás; egyszerű és összetett társaság, — elegyítés és lánccz-szabály, kamatos-kamat- és összetett lerovat számolás — Az algebrából: bevezetés az algebrába, összeadás és kivonás egész számokkal. Szorzás egész számokkal, ennek kapcsán kéttagnak négyzete és köbe; osztás egész számokkal s kapcsolatosan a geometriai haladvány mint az osztás eredménye. Műveletek algebrai törtszámokkal. Arányok tana. Egyenletek egy ismeretlennel az első hatványon. Tk. Mocnik-Schmidt és Mauritz R. Tanár: Mészáros F.

7. Rajzoló geometria. Hetenként 2 óra. A régi tanterv szerint átmenetileg a steometria tételei; hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kup, gömb ismertetése és rajzolása. A testek felszínének és térfogatának kiszámolása. A távlati rajzolás elemei. Tk. mint a III-dik osztályban. Tanár: Mészáros F.

8. Ásványtan. Hetenként 3 óra. Bevezetésül chemiai előismeretek. Az ásvány külső tulajdonságai, és a chemiai összetételre alapított főosztályok ismertetése. Földünk időszakai. Tk. dr. Roth Samu, Ásvány, Kőzet és földtana. Tanár: Szlaboczký I.

9. Rajz. Szabadkézi rajz. Hetenként 2 óra.

10. Tornászat. Hetenként 2 óra Szabad, rend és szergyakorlatok. Tanár: Stoffan L.



### V. Osztály.

1. Vallástan. Hetenként 2 óra. Biblia ismertetés. Biblia olvasása és magyarázása. Tk. Batizfalvy I. Tanár: Kovács I.

2. Magyar nyelv. Hetenként 3 óra.

a) költői olvasmány. Románczok, balladák és lyrikus költemények. Prózai olvasmány. Beszélgetések, levelek, kisebb értekezések és szónoki művek.

b) Írásművek szerkesztésének általános szabályai.

c) Havonként egy írásbeli házi dolgozat. Tk. Névi László Stilisztikájának II-dik része. Szerkezettan. Tanár: Martinyi J.

3. Latin nyelv. Hetenként 6 óra. Prózai olvasmány. Livius; ab urbe condita XXI-us Tk. Iványi I. Költői olvasmány: P. Ovidii Nasonis Metamorphoseon lib. II. Phaëton és a Heliadák. Epistola de Ponto I. 9. Triszt. lib. I. I. Tk. Veres J.

Latin verstan. Tk. Garami R. dr. Habenicht.

Latin írásbeli feladat. Stilus gyakorlatok Liv. XXI-ik könyve alapján Pirchala I. tankönyve szerint, figyelemmel az előforduló phrasisok és synonymákra.

Az előadással kapcsolatban etymologiai szócsoportok és előszóbeli stylus gyakorlatok. Tanár: Leffler S.

4. Görög nyelv. Hetenként 5 óra. Hangtan. A fő- és melléknevek ejtegetése; a mellé nevek fokozása; határozók, névmások és számnevek: Az omega végű igék. Fordítások görögből magyarra és magyarról görögre. Elemzés és szóemlézés. Tk. Curtius-Kiss: Görög nyelvtan. Schenkl-Kiss: Olvasókönyv

5. Német nyelv. Hetenként 2 óra. Prózai és költői darabok, különösen kisebb balladák és románczok olvasása, nyelv- és mondattani fejtegetése és emlékelése. Írásbeli dolgozatok. Tk. Dr. Heinrich G. Deutsches Lehr- und Lesebuch. Poetik. — Tanár: Chotvács Á.

6. Történelem. Hetenként 3 óra. Az átmeneti tanterv alapján kevésbé részletezve az Ó- és középkor. Tk. Dr. Mangold L. Tanár: Martinyi J.

7. Mennyiségtan. Hetenként 4 óra. — a) Algebra. Négy művelet egész és törtszámokkal. Kéttagnak négyzete és köbe; a mér-

tani haladvány mint az osztás eredménye. Egyenletek egy ismeretlennel első fokon. Arányok tana. Kéttagnak magasabb pozitív hatványai. (Pascal háromszöge.) Számítási haladvány. Négyzetgyök fejtés s ennek alapján az egy ismeretlenű másodfoku egyenlet megoldása. Köbgyökfejtés. Számolás gyökjelekkel. Két és több ismeretlenű egyenletek az elsőfokon. Tk. Mauritz R. Betű-számítási. —

b) Geometria. Síktani tételek; a három-, négy- és sokszögek összeállósága és hasonlósága. Terület számolás. A körre és szabályos sokszögekre vonatkozó tételek és szerkesztések. A kör és részeinek mérése. Tk. Ábel mértan. Tanár: Mészáros F.

8. Természetrész. Átmeneti tanterv alapján vétetett elő:

a) Ásványtan. Hetenként 2 óra. Az ásványok külső tulajdonságai és az ásványok főosztályainak ismertetése. b) Növénytan. Tk. dr. Roth Samu ásványtana és növénytana, Tanár: Szlaboczký I.

9. Rajz. Hetenként 1 óra. Szabadkézi rajz. Tanár: Martinyi J.

10. Tornaszat. Hetenként 2 óra. Szabad- rend- és szergyakorlatok. Tanár: Stoffan L.

### VI. Osztály.

1. Vallástan. Hetenként 2 óra. Keresztyén egyháztörténet. Tk. Pálfi József. Tanár: Kovács J.

2. Magyar nyelv. Hetenként 3 óra. Rhetorika. Tk. Névy L. Jeles szónoki művek olvasása és fejtegetése. — Olvasmány: Shakespeare „Julius Caesar“-ja, Vörösmarty M. fordításában. Írásbeli dolgozatok a rhetorika alapján. Tanár: Leffler S.

3. Latin nyelv. Hetenként 6 óra. Sallustius Jugurthája. Tk. Holub Mátyás. Ciceronis oratio in Catilinam I-ma részletesen és IV-a cursiv olvasással. Tk. Halm K. — Gyurics. — Vergilii Aeneis lib. II-us Tk. Veress J. — Élőszóbeli és írásbeli stilus gyakorlatok: Kolmár Sváby szerint. — Etymol. szócsoportok és előszóbeli gyakorlatok. Tanár: Leffler S.

4. Görög nyelv. Hetenként 5 óra. A *mi* és a rendhagyó *omega* végű igék. Az olvasókönyvben foglalt fordítási gyakorlatokon és meséken kívül szemelvények Xenophon Kyropaediájából és a memorabiliákból. Tk. mint az V-dik osztályban, és Schenkl-Horváth Chrestomathiája Xenophonból. Tanár: Chotvács Á.



5. Német nyelv. Hetenként 2 óra. Hosszabb költői és prózai darabok, különösen nagyobb balladák olvasása, nyelv- és mondat-tani fejtegetése és emlékelése. Írásbeli dolgozatok. Tk. mint az V. osztályban. Tanár. Chotvács Á.

6. Történelem. Hetenként 3 óra. Az átmeneti tanterv alapján kevésbé részletezve a közép- és uj-kor a bécsi congressusig. Tk. Mangold. Tanár: Martinyi J.

7. Mennyiségtan. Hetenként 3 óra. a) Algebra. A hatványozás kiterjesztése negatív és törtekű mennyiségekre. Számrendszerek. A 10-es számrendszer műveletei. Lánccs és közelítő törtek. Logarithmusok. A Brigg-féle logarok kiszámolásának módjai; számolás logarokkal. Elsőfoku több ismeretlenű egyenletek. Tk. Mauritz R. betűszám-tana, és Lutter sorszámi táblák. b) Geometria. Geometria és trigonometria, a derék- és ferdeszögű háromszög, a négyszög és szabályos sokszögek megoldása. Stereometriai tételek; a testek: hasáb, gúla, henger, kup, szabályos estek összeillősége, hasonlósága, felszín és térfogat számolása. Tk. Abel mértan. Tanár: Mészáros F.

8. Természetrész. Hetenként 3 óra. Átmeneti intézkedés folytán a) Állattan. Az állatok szerveinek leírása általában; az állattörzsek ismertetése, egyes osztályok főbb képviselőinek leírása. b) Növénytan. Tk. Róth S. állattan és növénytana. Tanár: Szlaboczký I.

9. Rajz. Hetenként 1 óra. Szabadkézi rajz. Tanár: Martinyi J.

10. Tornászat. Hetenként 2 óra. Szabad, rend- és szergyakorlatok. Tanár: Stoffan L.

V.

A tanórák táblás átnézete.

Osztály	Vallás	Magyar ny.	Latin ny.	Görög ny.	Német ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiség-tan	Rajzoló geometria	Természet-rajz	Rajz	Ének	Tornászat	Heti óra-szám
I.	2	5	6	—	2	—	3	3	3	—	—	1	2	27
II.	2	4	6	—	2	—	3	2	3	—	1	1	2	26
III.	2	3	7	—	2	—	2	2	2	—	2	—	2	—
IV.	2	4	6	—	2	2	—	2	2	3	2	—	2	—
V.	2	3	6	5	2	3	—	4	—	2	1	—	2	—
VI.	2	3	6	5	2	3	—	3	—	3	1	—	2	—
Összesen	12	22	37	10	12	8	13	16	10	8	7	2	12	53



VI.

**A tanulók névsora, vallása és születéshelye.**

**I. Osztály.**

- |   |  |
|---|--|
| <p>Andrejkovics Béla, ág. evang. Nyiregyháza,<br/>Czapári Bertalan, rk. Perbenyik, Zemplén,<br/>Czechner Károly, helv. hitv. Tura, Szabolcs,<br/>Diecz Gerő, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>5 Engel Miksa, izr. Kömlő, Heves,<br/>Fisch Hermann, izr. Nyiregyh.,<br/>Gara Miklós, izr. Nyiregyháza,<br/>Glück Lajos, izr. Nyiregyháza,<br/>Görgei István, rk. Nyiregyh.,<br/>10 Hagymási Sándor, helv. hitv. Ó-Fejértó, Szabolcs, kimaradt,<br/>Horovicz László, izr. Nyiregyh.,<br/>Hrabovszky Sámuel, ág. evang. Nyiregyháza,<br/>Hunyadi István, helv. hitv. Ramocsaháza, Szabolcs. Megh.,<br/>Jármay Ödön, helv. hitv. Laskod, Szabolcs,<br/>15 Király Endre, helv. hitv. Nyiregyháza,<br/>Klein Gyula, izr. Nyiregyháza,<br/>Klein Lajos, izrael. Kótaj, Szabolcs. Kimaradt,<br/>Korányi Gyula, rk. Nyiregyh.,<br/>Kornis Ferencz, rk. Nyiregyh.,<br/>20 Kovács László, ágost. ev. Nyiregyháza,<br/>Kresz Jenő, ág. evang. Tály, Zemplén,<br/>Kürthy Ferencz, helv. hitvall. Bogáth, Szabolcs,<br/>Lakner Ödön, ág. ev. Nyiregyh.,</p> | <p>Magera József, ágost. ev. Nyiregyháza. Kimaradt,<br/>25 Mattos György, rk, Vay-tag, Szabolcs,<br/>Martinyi Imre, ág. ev. Nyiregyháza, Kimaradt,<br/>Molnár Sándor, ágost. ev. Nyiregyháza,<br/>Nagy Gyula, helv. hitvall. Kisvárd, Szabolcs,<br/>Perl Leopold, izrael. Ó-Pályi, Szatmár,<br/>30 Praviczky András, ág. evang. Nyiregyháza,<br/>Reichmann Ármán, izr. Nyiregyháza,<br/>Roth Adolf, izr. Nyiregyháza,<br/>Sármán Béla, izr. Ungvár,<br/>Schreiber Ernő, izrael. Nyiregyháza,<br/>35 Schwarz József, izr. Nyiregyh.,<br/>Simkó József, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Jenei Szabó István, ág. evang. Homoki puszta, Szabolcs,<br/>Szabó Lajos, rk. Nyiregyháza. Kimaradt,<br/>Szabó Márton, helv. hitvall. Nyiregyháza,<br/>40 Szeszich Elek, rk. Nyiregyh.,<br/>Szilágyi János, helv. hitv. N.-Kálló, Szabolcs. Kimaradt.<br/>Tatay Pál, ág. evang. Tengőd, Zemplén.<br/>Toperczer Ernő, rk. Kaposvár, Somogy,</p> |
|---|--|

- Tóth Endre, helv. hitv. Gyulaj, Szabolcs,  
45 Ungár Gyula, izr. Nyiregyháza,  
Virágh Gyula, r. kat. Mándok, Szabolcs,  
Zimmermann Gyula, ágost. ev. Felső-Kemencze, Abauj,

*Magántanulók:*

- Fráter Zoltán, helv. hitv. Kótaj, Szabolcs,

- Guttman Pinkás, izr. Tokaj, Zemplén,  
50 Levelek Géza, izr. Levelek, Szabolcs,  
Nemes István, helv. hitv. Petneháza, Szabolcs,  
Rézler Aurél, rk. Ó-Fejértó, Szabolcs,  
Springer Károly, izrael. Tokaj, Zemplén,  
Weisz Arthur, izrael. Balassagyarmat, Nógrád,

**II. Osztály.**

- |   |   |
|---|---|
| <p>Adamkovics Ferencz, rk. Nyiregyháza,<br/>Bohus Róbert, ág. ev. Sz.-Béla, Szepes,<br/>Csapkay Gyula, rk. Nyiregyh.,<br/>Éger Jenő, izr. Nyiregyháza,<br/>5 Fekete János, rk. Nagy-Kálló, Szabolcs,<br/>Feldheim Ferencz, izrael. Kemecse, Szabolcs,<br/>Földessy Gyula, rk. Nyiregyh.,<br/>Friedlieber Mór, izr. Nyiregyh.,<br/>Führer Mór, izr. Nyiregyh., kiz.<br/>10 Gaal Sándor, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Garay Gábor, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Grünberger Ignác, izrael. Új-Fejértó, Szabolcs,<br/>Gunczel József, rk. Nyiregyh.,<br/>Habzsuda István, ágost. evang. Nyiregyháza,<br/>15 Herskovits Dezső, izrael. Gáva, Szabolcs,<br/>Hoffmann Arthur, izr. Nyiregyh.,<br/>Irján Béla, rk. Jászberény, J.-N.-K.-Szolnok,<br/>Jánószky Jenő, ágost. ev. Nyiregyháza,<br/>Jóna Mihály, helv. hitv. Nyiregyháza,<br/>20 Keresztesi Gyula, rk. Királytelek, Szabolcs,<br/>Király Sándor, helv. hitv. Nyiregyháza,</p> | <p>Klein Simon, izrael. Levelek. Szabolcs,<br/>Kövér Gyula, ág. ev. Nyiregyh-Kubassy Béla, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>25 Kubassy Emil, ágost. ev. Nyiregyháza,<br/>Kürtössy József, ág. ev. Nyiregyháza,<br/>Leuchtmann Jenő, izr. Nyiregyh.,<br/>Lusztig Lajos, izr. Nyiregyh.,<br/>Maár Mihály, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>30 Mráz Endre, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Murányi Ödön, rkath. Szent, Csongrád,<br/>Neumann Sándor, izr. Igló, Szepes,<br/>Oltványi Ödön, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Palaticz István, h. hv. Nyiregyh.,<br/>35 Pazár István, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Sloff Zoltán, gk. Nyiregyháza,<br/>Szabó Géza, rk. Mezőtúr, J.-N.-K. Szolnok,<br/>Szabó József, helv. hitv. Petneháza, Szabolcs,<br/>Szigethy László, rk. Nyiregyh.,<br/>40 Szikszay András, helv. hitv. N.-Kálló, Szabolcs,<br/>Szokol Lajos, ág. ev. Nyiregyh.,<br/>Vay Mihály, helv. hitv. Miskolcz, Borsod,<br/>Weisshaus Géza, izr. Halász, Szabolcs,</p> |
|---|---|



*Magántanulók:*

- Buday Elemér, helv. hitv. Ófe-  
jértó, Szabolcs,  
45 Engel Simon, izr. Tokaj, Zempl.,  
Frank Jakab, izr. Tokaj, Zempl.,  
Kaufmann Bernát, izr. Tokaj,  
Zemplén,

**III. Osztály.**

- Adamovics András, ág. ev. Nyir-  
egyháza,  
Bajdik György, ág. ev. Nyiregyh.,  
Diecz Miklós, ág. ev. Nyiregyh.,  
Dudinszky Gyula, rk. Nyiregyh.,  
5 Gaál Ede, ág. ev. Nyiregyh.,  
Gansl József, izr. Kisvárdá,  
Szabolcs,  
Gavallér Gusztáv, rk. Debre-  
czen, Hajdu,  
Gerhard Béla, ág. ev. Nyiregyh.,  
Goldmann József, izr. Nyiregyh.,  
10 Görgey Alajos, rk. Nyiregyh.,  
Hagymásy Lajos, helv. hitv.  
Nyiregyháza,  
Häuffel Lajos, ág. ev. Nyiregyh.,  
Henter Zoltán, h. hitv. Nagy-  
Kálló, Szabolcs,  
Heumann Jenő, izr. Nyiregyh.,  
15 Kain József, izr. Nyiregyháza,  
Kain Sámuel, izr. Ibrány, Szab.,  
Kecskés Béla, helv. hitv. Dió-  
szeg, Bihar,  
Klein Ignác, izr. Nyiregyh.,  
Knopp Gusztáv, rkath. Eszék,  
Verőcze,  
20 Lukács Dénes, rk. Szt.-Mihály,  
Szabolcs,  
Merle Miksa, izr. Nyiregyháza,  
Nagy Dezső, rk. Budapest, Nagy  
Kálmán, helv. hitv. Hadház,  
Hajdu,

**IV. Osztály.**

- Andrástik József, rkat. Nyir-  
egyháza,  
Dövényi Gyula, ág. ev. Nyir-  
egyháza,  
Elsner Frigyes, rk. Hainfeld,  
Felső-Ausztria,

Lindenbaum Maier, izr. Tokaj,  
Zemplén,

- Mandel Miklós, izr. Kótaj, Szab.,  
50 Szoboszlay Zoltán, helv. hitv.  
Ujfejértó, Szabolcs,

- Néda Árpád, helv. hitv. Brassó  
Brassó,  
25 Orosz Miklós, h. hitv. Fényes-  
Litke, Szabolcs,  
Pazár Béla, ág. ev. Nyiregyh.,  
Pollatsek Rezső, izr. Nyiregyh.,  
Porkoláb László, helv. hitvall.  
Ibrány, Szabolcs,  
Roth Sámuel, izr. Nyiregyháza,  
30 Roth Sándor, izr. Nyir-Bátor,  
Szabolcs,  
Schwarz Jenő, izr. Nyiregyh.,  
Szesztay Emil, gk. Nyiregyh.,  
Szabó Béla, h. hitv. Nyiregyh.,  
Szamuely Jenő, izr. Nyiregyh.,  
35 Szedoglavich Béla, rk. Hatvan,  
Heves,  
Szikszay János, helv. hitv. N.-  
Kálló, Szabolcs,  
Turnusz Ferencz, rk. Debre-  
czen, Hajdu,  
Virágh István, rkat. Miskolcz,  
Borsod,  
Weinberger Jenő, izr. Nyiregyh.,  
40 Zimmermann Kálmán, ág. ev.  
Felső-Kemencze, Abauj

*Magántanulók:*

- Morvai István, h. hitv. Micske-  
puszta, Szabolcs,  
Szoboszlay Albert, helv. hitv.  
Uj-Fejértó, Szabolcs.

- Fekete Mihály, rkat. N.-Kálló,  
Szabolcs,  
5 Gruden Ernő, rk. Nyiregyháza,  
Guttman Izidor, izr. Nyiregyh.,  
Herskovics Lajos, izr. Szamos-  
Becse, Szatmár,

- Holek Sámuel, ág. ev. Nyiregy.  
Kerekrethy Miklós, ág. evang.  
Nyiregyháza,  
10 Klár Sándor, izr. Pazony, Szab.,  
Klein Ernő, izr. Nyiregyháza,  
Krausz Pál, izr. Nyiregyháza,  
Krudý Béla, rk. Nyiregyháza,  
Kubacska András, ág. ev. Nyir-  
egyháza,  
15 Laskay Miklós, helv. hitv. N.-  
Halász, Szabolcs,  
Maier Ottó, ág. ev. Promontor,  
Pest,

**V. Osztály.**

- Baruch Arthur, izr. Nyiregyh.,  
Fuchs Aladár, Örös, Zemplén,  
Inczedy Béla, helv. hitv. Ber-  
czel, Szabolcs,  
Lukács István, helv. hitv. Nyir-  
egyháza,  
5 Martinyi Gyula, ág. ev. Nagy-  
Kálló, Szabolcs,  
Mráz Elek, ág. ev. Nyiregyháza,  
Nagy Gyula, rk. Nagy-Sziget,  
Szabolcs,  
Nemes József, helv. hitv. Nyir-  
Mada, Szabolcs,  
Péchy Tamás, helv. hitv. Ma-  
csola, Bereg,  
10 Silberstein Miklós, izr. Nyir-  
egyháza,  
Sipos Gyula, rk. Nyiregyháza,

**VI. Osztály.**

- Burger Pál, izr. Nyiregyháza,  
Csécsy Sámuel, helv. hitvallásu,  
Nyiregyháza,  
Flegman Adolf, izr. Nyiregyh.,  
Gömöri János, ág. ev. Nyiregyh.,  
5 Jéger József, ág. ev. Nyiregyh.,  
Korányi Endre, rk. Nyiregyh.,  
Kovács Imre, ág. ev. Nyiregyh.,  
Laucsek József, ág. ev. Bajog,  
Bihar,  
Lusztig Sándor, izr. Nyiregyh.,  
10 Merle Béla, izr. Nyiregyháza,

- Péchy Géza, helv. hitv. Ma-  
csola, Bereg,  
Petrikovics Pál, ág. ev. N.-Léta,  
Bihar,  
Szesztay Zoltán, helv. hitvall.  
Nyiregyháza,  
20 Szobonya Nándor, helv. hitv.  
Gáva, Szabolcs,  
Szopkó Dezső, ág. ev. Olaszi,  
Szepes,  
Valent Pál, ág. ev. Nyiregyh.,  
*Magántanuló:*  
Marsalkó Károly, rk. Nyiregyh.

- Schmeisz Ágost, ág. ev. Nyir-  
egyháza,  
Schmeisz Róbert, ág. ev. Béla,  
Szepes,  
Szamuely Barna, izr. Nyiregy-  
háza, kimaradt,  
15 Szmrecsányi László, rk. Bez-  
déd, Szabolcs,  
Sztarek Dezső, rk. Nyiregyháza,  
Virágh László, rk. N.-Kálló, Szab.,  
Weisshaus Frigyes, izr. Bal-  
kány, Szabolcs,  
Werner Miklós, izr. Kis-Várda.  
*Magántanulók:*  
20 Hartstein Árpád, izr. Margitta  
Bihar,  
Schwarz Nándor, izr. Tokaj,  
Zemplén.

- Molnár Gusztáv, rk. Levelek,  
Szabolcs,  
Nádassy Jenő, ág. ev. Nyiregyh.,  
Prok Gyula, ág. ev. Nyiregyh.,  
Soltész Gyula, ág. ev. Nyir-  
egyháza,

- 15 Szesztay László, helv. hitv. N.-  
Kálló, Szabolcs,  
Weiss Fer. izr. Mérk, Szatmár.

*Magántanuló:*

- Schwarz Mór, izr. Csillános,  
Bihar.



### Statisztikai táblázatok, A gymn. tanulók

a) vallás, előmenetel, anyanyelv, nyelvi ismereteik és egészségi állapotukat stb. illetőleg.

Osztály	Felvételt		Vallásra nézve			Előmenetelre nézve		Anyanyelvre nézve			Beszél			Tanult		Beteg volt		Év közben		Múlt évhez képest		Maradt az év végén							
	nyil- város	magán- össze- sen	ág. ev.	h. hitv.	r. kath.	g. kath.	izrael.	haladó	ismétlő	ma- gyar	mémet	csak ma- gyarul	magyar. németül	magya- riul	magyar. nem. tót.	magyar. franczia	gyors- írás	zenét	franczia nyelvet	köny- ny	nehéz	ki- lépett	kizá- ratott	meg- halt	szaporo- dott	éves képest	Apadás a múlt évhöz képest		
I.	47	7	54	14	12	10	18	50	4	54	—	35	19	2	—	—	—	3	5	32	1	7	—	1	—	11	—	46	
II.	43	7	50	14	8	10	117	48	2	48	—	28	13	3	1	—	—	12	7	25	2	2	1	—	—	2	—	47	
III.	40	2	42	8	11	9	113	40	2	41	—	30	10	4	1	—	13	5	7	23	4	—	—	—	10	—	42		
IV.	22	1	23	8	4	6	—	20	3	21	—	21	9	—	1	3	3	4	5	17	1	—	—	—	—	16	—	23	
V.	19	2	21	4	4	5	—	21	—	19	—	5	13	1	—	—	—	3	3	12	2	1	—	—	—	2	—	20	
VI.	16	1	17	7	2	2	—	17	—	17	—	4	9	1	2	1	4	3	1	9	1	—	—	—	—	4	—	17	
<b>ÖSSZESEN</b>	187	20	207	55	41	42	2	67	196	11	200	7	115	73	11	3	7	20	30	28	118	11	10	1	1	10	35	25	195

b) A tanulók életkora. — c) Szüleinek polgári állása.

Osztály	A tanulók közül született												Összesen	Értelmiségi	Önálló öster- melők, bérlok	Kereskedők	Iparosok	Községi vagy ál- lami tisztviselők	Magán tisztviselők	Személyes szolgálattevők
	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	1875	1876	1876								
I.	—	—	—	—	—	—	3	11	14	21	5	54	8	10	11	13	4	6	2	
II.	—	—	—	1	—	2	5	21	15	6	—	50	8	9	12	6	11	3	1	
III.	—	—	—	—	3	5	14	14	6	—	—	42	7	4	9	9	10	3	—	
IV.	—	—	1	1	3	9	7	2	—	—	—	23	7	2	6	4	4	—	—	
V.	—	—	—	—	3	9	5	1	—	—	—	21	3	9	5	—	3	1	—	
VI.	1	2	2	6	3	3	—	—	—	—	—	17	3	6	1	2	4	1	—	
<b>ÖSSZESEN</b>	1	2	3	11	12	28	34	49	35	27	5	207	36	40	44	34	36	14	3	



d) A tanulók származási helyének áttekintése.

Helynév	O s z t á l y						Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	
Nyiregyháza városa	26	28	22	13	7	12	108
Szabolcsmegye	17	12	10	4	8	2	53
Abauj megye	1	—	1	—	—	—	2
Bihar megye	—	—	1	1	1	2	5
Bereg megye	—	—	—	1	1	—	2
Borsod megye	—	1	1	—	—	—	2
Brassó megye	—	—	1	—	—	—	1
Csongrád megye	1	—	1	—	—	—	2
Heves megye	1	—	1	—	—	—	2
J.-N.-K. Szolnok m	—	2	—	—	—	—	2
Hajdú megye	—	—	3	—	—	—	3
Nógrád megye	1	—	—	—	—	—	1
Pest megye	—	—	1	1	—	—	2
Somogy megye	1	—	—	—	—	—	1
Szatmár megye	1	—	—	1	—	1	3
Szepes megye	—	2	—	1	2	—	5
Ung megye	1	—	—	—	—	—	1
Zemplén megye	5	4	—	—	1	—	10
Verőcze megye	—	—	1	—	—	—	1
F.-Ausztia	—	—	—	1	—	—	1
Összesen	—	—	—	—	—	—	207

VIII.

Az 1886—87-dik tanévre vonatkozó figyelmeztetés.

A jövő tanévvel a VII-dik osztály is megnyillik! A beiratások augusztus hó 30, 31-dik és szeptember hó elsején eszközöltetnek. Ugyanekkor vétetnek fel a felvételi, pótló és javító vizsgák. Megjegyzendő, hogy az egy tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott tanulók, a tanári testülettől nyert engedély alapján tesznek javító vizsgát; míg azok, kik két tantárgyból kaptak „elégtelen“ osztályzatot, csak azon esetben bocsájtatnak javító vizsgára, ha arra a főtisztelendő püspök urtól engedélyt nyertek; éppen azért, mindazon tanulók kik 2 tantárgyból kaptak elégtelen osztályzatot főtisztelendő Czékus István püspök urhoz czimzett javítási engedélyt kérelmező folyamodványukat az intézet igazgatójánál juliushó 10-ig mulhatatlanul nyujtsák be, különben feltétlenül osztályismétlésre kényszerítettnek.

A gymnasium I-ső osztályába csak azon növendékek vétetnek fel, kik életük 9-ik évét már betöltötték s 12 évnél nem idősebbek; és vagy arról, hogy a népiskola osztályait jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mérvű képzettséggel bírnak. Az 1-ső osztályba magukat felvétetni akaró tanulók ezen kívül keresztleveleiket, illetőleg születési évüket igazoló okmányukat is tartoznak előmutatni.

A többi osztályba a tanuló csak az előző osztálynak sikeres bevégezéséről szóló bizonyítvány alapján vétetik föl. A bizonyítványt azon tanulók is tartoznak előmutatni, kik a lefolyt tanévben intézetünk növendékei voltak.

A beiratást az igazgató eszközli s szedi be a különböző díjakat. A beírott tanulók ezen kívül az osztálytanároknál is tartoznak magukat bejegyeztetni, mely bejegyzésért azonban díj nem jár.

A gymn. tápintézet szeptemberhó 2-án nyilik meg, melybe a tanulók vallásfelekezeti különbség nélkül vétetnek fel. Ebédért és vacsoráért 50 frtnyi díj, két részletben, félévénként előre fizetendő.



## Tankönyvek az 1886—7-dik évre.

### I. OSZTÁLY.

1. Ihász G. Barbarics R. Magyar nyelvtana. XXI-dik kiadás.
2. Lehr A. & Riedl Fr. Magyar olvasókönyv. I. kötet.
3. Békési Gyula: Latin alaktan.
4. Visontay-Borbás; Földrajz I. kötet.
5. Mocnik-Schmidt. Számтан.
6. Mocnik-Schmidt: A geometria elemei összeköttesben a rajzolással.

### II. OSZTÁLY.

1. Magyar nyelvtan: mint az I. osztályban.
2. Lehr. A. Riedl Fr. Magyar olvasókönyv. II. kötet.
3. Szénási S. Latin alaktan.
4. Szénási S. Latin Olvasókönyv.
5. Visontay-Borbás. Földrajz. II. kötet.
6. Számтан, mint az I. osztályban.
7. Geometria, mint az I. osztályban.

### III. OSZTÁLY.

1. Magyar nyelvtan, mint az I-ső osztályban.
2. Lehr. A. Riedl Fr. Magyar olvasókönyv. III. kötet.
3. Bartal-Malmosi. Latin gyakorlókönyv a mondattanhoz.
4. Elischer József. Latin olvasókönyv.
5. Ballagi Károly. Német nyelvtan.
6. Josef Felsmann. Deutsches Lesebuch. II. Theil.
7. Számтан, mint az I-ső osztályban.
8. Heller Ágost. Fizikai földrajz.

9. Mangold Lajos. A magyarok története, a középiskolák használatára. II. kiadás. 1885.
10. Visontay-Borbás. Magyarország földrajza.
11. Rajzoló geometria, mint az I-ső osztályban.

### IV. OSZTÁLY.

1. Névy László. Stilisztika. Az irály és irásmü-szerkezet általános szabályai. I. Rész. Irálytan.
2. Mangold Lajos. Világtörténelem középtanodai használatra. I. kötet Ókor. II-dik kiadás.
3. Bartal-Malmosi. Latin gyakorlókönyv a mondattanhoz.
4. Elischer József. Latin olvasókönyv.
5. Ballagi Károly. Német nyelvtan.
6. Josef Felsman. Deutsches Lesebuch II. Theil.
7. Dr. Róth Samu. Ásvány-kőzet és földtan.
8. Mauritz R. Algebra.
9. Mocnik-Szabóky: Mértani nézlett II. füzet.

### V. OSZTÁLY.

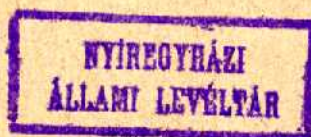
1. Batizfalvi István. Biblia ismertetés.
2. Névy László. Stilisztika. II. Rész. Szerkezettan. IV-dik kiadás.
3. Mangold Lajos. Világtörténelem középtanodai használatra II. középkor, II. kiadás.
4. Veress Ignác. P. Ovid. Naso válogatott költeményei IV. kiadás.
5. Iványi István. Livii ab. urbe condita liber. XXI.
6. Dr. Habenicht (Garami R.) Latin verstan alapvonalai.
7. Schultz F. Kolmár-Sváby. Forditási gyakorlatok magyarról latinra. I. könyv.
8. Bartal-Malmosi. Latin mondattana.
9. Curtius Görög nyelvtan. I. rész.
10. Schenkl. Görög elemi olvasókönyv.
11. Dr. Róth Samu. Növénytan.
12. Mauritz R. Algebra.
13. Ábel K. Mértan. I. r.
14. Dr. Gusztáv Heinrich. Deutsches Lehr. und Lesebuch. Poetik.



## VI. OSZTÁLY.

1. Batizfalvy István. Keresztyén egyháztörténet. 1886.
2. Névy L. Magyar Rhetorika. Prózai műfajok elmélete. II. kiadás.
3. Névy L. Olvasmány Julius Caesar Schakespeare-tól, Vörösmarty M. fordítása.
4. Holub Mátyás. Sallust. Catilina
5. Veress Ignác. P. Vergilii Maronis Aeneis 2. füzet.
6. Schultz Kolmár-Sváby. Ford. gyakorl. magyarról latinra. I. könyv.
7. Hadezik. Ciceronis oratio pro Marco Marcello.
8. Dr. Mangold L. világtörténelem középtanodai használatra III kötet ujkor és legujabb kor. II. kiadás.
9. Curtius. Görög nyelvtan. I. rész.
10. Schenkl. Görög elemi olvasókönyv.
11. Schenkl. Chrestomathia Xenophon.
12. Dr. G. Heinrich. Deutsches. Lehr und Lesebuch. Poetik.
13. Dr. Róth Samu. Állattan.
14. Mauritz R. Algebra.
15. Ábel Károly. Mértan I. II. r.
16. Lutter. Sorszámú táblák.

A VII. osztály tankönyvei csak később állapotathatván meg, később hozhatnák tudomásra.



1187.